

INNSAMLING TIL ACER-SØKSMÅL:

Send bidrag
til kontonummer
1506.06.57308
Vipps til **516595**
**spleis.no/
35023**

Kampen fortsetter. Gi et bidrag!

■ Vi mener Norges avståelse av suverenitet til EU er grunnlovsstridig. Nå samler vi inn penger til Acer-søksmål.

Klar for nye kamper

Velkommen som medlem om du er en av de over 2000 nye medlemmene Nei til EU har fått siden nyttår! Vi vil du skal føle det meningsfylt å være med i en av landets viktigste politiske organisasjoner, enten du vil være aktiv medlem eller støttemedlem.

«Holder dere på fortsatt? Er det virkelig nødvendig med Nei til EU fortsatt, er ikke den kampen vunnet for lengst», spør enkelte.

Acer-saken gir svar på spørsmålet. Her vant vi folket, vi vant LO, vi vant AUF, vi vant mange kommunestyre og fylkesting. Likevel tapte vi da Stortinget vedtok å gi bort vår nasjonale styringsrett til EUs energibyrå Acer. Mange med oss opplevde både forslag og behandlingsmåte som uakseptabel.

Likevel: Nei-siden vant folket og debatten i kampen mot EUs tredje energipakke, selv om vi tapte på målstreken. Jeg er ubeskjeden nok til å peke på at uten våre krefter ville dette folkelige opprøret ikke ha vært mulig i samme omfang. Motstandernes mediekommentarer tyder på det samme. De gir Nei til EU skylden for et folkelig engasjement de anser som unødvendig og plagsomt.

Som Nei til EU-leder er jeg imponert over den folkelige mobiliseringen i fagbevegelsen, i organisasjoner, hos

AV KATHRINE KLEVELAND

Leder i Nei til EU

kathrine.kleveland@neitileu.no

Tegning: Pål Hansen, alias UKRUT.no

enkeltpersoner og gjennom politiske vedtak og aksjoner som ordføreroppøpet med 122 Ap-ordførere i spissen. Det ble skrevet mange debattinnlegg. Nei til EU fikk over 2000 nye medlemmer, og mange meldte seg inn etter stortingsvedtaket 22. mars.

Nei til EU var aktivt til stede i mange fylker, på mange møter og i ulike media. Jeg var på Island, der det også mobiliseres mot EUs energiunion. To av de tre regjeringspartiene har landsmøtevedtak mot EUs energibyrå Acer, mens andre partier har kritiske stemmer mot Acer. Dette er viktig, for Island kan stoppe hele Acer. Men det er en fallitterklæring for demokratiet når vi må håpe på at det islandske Alltinget gir det suverenitetsvernet mot EU som vårt eget Storting ikke er i stand til.

EØS-avtalen utfordrer stadig: Eftas overvåkingsorgan ESA mener at det er i strid med EØS-avtalen å allmenngjøre tariffbestemt kompensasjon for reise, kost og losji. Vedtas jernbanepakke IV, vil vi både befeste jernbanereformen og avgi suverenitet til enda et EU-byrå. I midten av mars kom forslaget om et

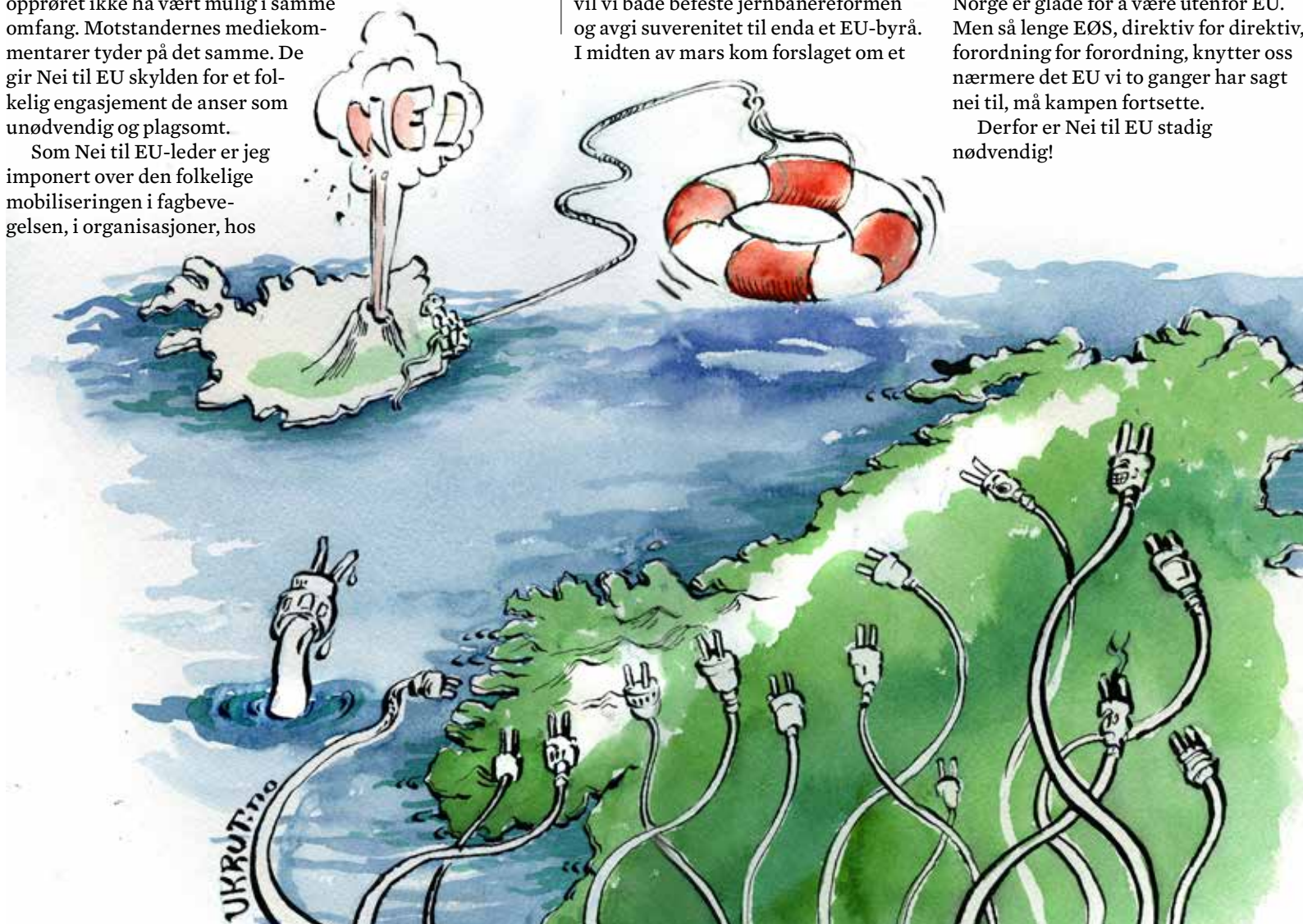
nytt arbeidslivsbyrå som blant annet skal mekle mellom land. Hva vil det bety?

Det er naturlig at EØS-kritikken vokser. Fem LO-forbund har klare vedtak om oppsigelse eller reforhandling av avtalen. LO-kongressen i 2017 krevde at handlingsrommet må brukes og at norske tariffavtaler gis forrang. Men det motsatte skjer.

EØS-avtalen detaljstyrer stadig mer av våre liv. Selv om landbruk ikke skal være del av EØS-avtalen, importerer vi stadig mer landbruksvarer. Osteimporten alene økte med nærmere 1000 tonn i fjor. Dette tilsvarer melkeleveransene fra 40–50 norske gjennomsnittsbruk. Det er noe som er feil.

Storbritannia er på vei ut av EU. Samtidig går EU mot en stadig tettere union. Hva får dette å si for Norges fremtidige forhold til EU? I påskeuka ble jeg intervjuet foran Stortinget av britiske ITV om brexit. Og ja, vær sikker, Storbritannia: Jeg fortalte dem at vi i Norge er glade for å være utenfor EU. Men så lenge EØS, direktiv for direktiv, forordning for forordning, knytter oss nærmere det EU vi to ganger har sagt nei til, må kampen fortsette.

Derfor er Nei til EU stadig nødvendig!

Anbud på på jernbanen?

Vil vi ha full konkurranse om all jernbanedrift og fri etablering av utenlandske jernbaneselskap?

EU har i tur og orden vedtatt fire såkalte jernbanepakker som krever at det skal være konkurranse om all jernbanedrift. Det angår også oss i Norge fordi EU har forutsatt at alle jernbanepakke skal inn i EØS-avtalen.

Den første jernbanepakke ble vedtatt allerede i 1996. Den fastslo at ansvaret for togtrafikk og infrastruktur (skinner, stasjoner, kjøreledning med mer) måtte legges til to skarpt atskilte selskap.

I Norge skjedde det alt i 1998. Da fikk Jernbaneverket ansvar for infrastrukturen og ble skilt fra NSB, som i 2002 ble gjort om til et statlig aksjeselskap. Jernbaneverket heter i dag BaneNor.

Denne oppsplittingen av ansvaret for drift og infrastruktur er kritisert fra mange hold. Her i Norge angripes skillet av de ansatte både i NSB og i BaneNor. Det er NSB som må ta imot alle klagen hvis vedlikeholdet ikke er godt nok – eller hvis investeringene ikke er store nok til å mestre pågangen av passasjerer. Men det er BaneNor som har ansvaret for slikt. Likevel er det ikke BaneNor som utsettes for det daglige presset fra brukere og myndigheter når tog er overfylte eller ikke holder ruta.

Slik er erfaringene også i EU-land. Kostnadene og kvaliteten ved drift av tog avhenger av kvaliteten og vedlikeholdet av spor, kjøreledninger og annet teknisk utstyr – og omvendt. «Slitasje på hjul og skinner» må ses i sammenheng, og vedlikeholdet må styres av denne sammenhengen.

Etter hvert er NSB splitta i stadig flere biter, noen store og noen små. Vi må lære oss forskjellen på BaneNor som skal sørge for at det går tog, CargoNet som tar seg av godstrafikken, Mantena som skal drive vedlikehold på all infrastruktur, BaneService som er entreprenørselskapet og en mengde andre småselskaper – mens eiendommene forvaltes av ROM Eiendom. Men hvem skal vi ringe til hvis noe er i veien?

Jernbanepakke II ble vedtatt i 2007 og gjennomførte full konkurranse av all godstrafikk som krysser grenser. Det tilsvarende vedtaket om persontrafikken kom med jernbanepakke III i 2009. I 2018 ble så all persontrafikk krevd lagt ut på full anbudskonkurranse av jernbanepakke IV.

NSB er splitta i stadig flere biter. BaneNor har ansvar for infrastruktur, CargoNet tar seg av godstrafikken, Mantena skal drive vedlikehold, BaneService er entreprenørselskapet, mens eiendommene forvaltes av ROM Eiendom.

FOTO: JECHSTRA (CREATIVE COMMONS-LISENS)

Her i Norge har de to organisasjonene til de ansatte i jernbanen sagt et klart nei til jernbanepakke IV.

DAG SEIERSTAD

Standpunkt 2-2018

EUs jernbanepakke IV vil bety en ny bølge av konkurranseutsetting og privatisering av jernbanedrift i EU. Samtidig blir det fri etablering av jernbaneselskap på tvers av alle grenser, mens alle drifts- og vedlikeholdsoppgaver skal legges ut på anbud.

Her i Norge var Bondevik-regjeringa tidlig ute. Det skjedde da Gjøvikbanen ble lagt ut på anbud i 2004. Det var en norsk avgjørelse, tatt før den kunne tvinges på oss av EØS.

Stortinget har fortsatt ikke vedtatt å ta jernbanepakke IV inn i EØS-avtalen, men regjeringa har allerede lagt ut de ni første strekningene på anbud.

Hvis dagens regjering undertegner anbudskontrakter med åtte-ti

AV DAG SEIERSTAD

Medlem av rådet i Nei til EU

standpunkt@neitileu.no

Les mer om EUs jernbanepakke IV på nettsidene våre: <https://neitileu.no/sok?s=jernbanepakke+iv>

års varighet, er en ny regjering ikke bundet til å videreføre kontraktene når de utløper. Men hvis Stortinget i løpet av høsten 2018 tar jernbanepakke IV inn i EØS-avtalen, er vi forpliktet til å fortsette anbudskampen om drift av jernbane, så lenge EØS består.

Konkurranseutsetting og privatisering skulle i teorien gjøre det både billigere og sikrere å reise med tog. Det er det få tegn til. Når linjer konkurranseutsettes og offentlige selskap privatiseres, er det en felles erfaring over hele Europa at prisene øker, at regulariteten går ned, at sikkerheten svekkes, og at lønninger og arbeidsvilkår kommer under press.

Over hele Europa ser en at en stadig større del av godstransporten foregår på vei og ikke på bane. Det er mange grunner til at det skjer. En viktig grunn er at på veiene er konkurransen om transportoppdrag så beinhard at mange trailersjåfører presses til slavevilkår både når det gjelder betaling og arbeidsvilkår.

ETF, det europeiske forbundet for transportarbeidere, avviser kjernepunktene i jernbanepakke, både frislippet av konkurranse og kravet om å skille ansvaret for drift og infrastruktur. Her i Norge har de to organisasjonene til de ansatte i jernbanen sagt et klart nei til jernbanepakke IV. Det gjelder både Norsk Jernbaneforbund og Norsk Lokomotivmannforbund, og de har full støtte fra LO.

PENGEINNSAMLING TIL ACER-SØKSMÅL:

Bla opp for suvereniteten

Bidra til **Nei til EUs innsamling til Acer-søksmål**: Stopp suverenitetsavståelse til EU! Nei til EU vil ha en rettslig prøving av Acer-vedtaket.

Nei til EU mener at Norges avståelse av suverenitet til EU, nå sist til energibyrået ACER, er grunnlovsstridig. – Innsamlingens mål er en rettslig prøving av dette. Å forberede og gjennomføre en mulig retts sak blir kostbart. Derfor samler vi inn penger. Vi er klar til å ta saken hele veien gjennom

AV SINDRE HUMBERSET

sindre.humberset@neitileu.no

rettssystemet, om nødvendig helt til Høyesterett, sier Kathrine Kleveland, leder i Nei til EU.

– Vi trenger all den støtte vi kan få. Om tusen personer gir tusen kroner hver, er vi et godt stykke på vei, men alle monner drar, gi det du kan!

Nok et suverenitetstap

22. mars vedtok Stortinget å knytte Norge til EUs energibyrå Acer.

– Dermed overførte vi enda en bit suverenitet til EU. Vedtaket ble fattet med alminnelig flertall. Et inngrep i kontroll og styring av vår viktigste naturressurs er ikke lite inngripende slik

stortingsflertallet har lagt til grunn. Og det er summen av alle små og store suverenitetsavståelser som må vurderes i forhold til Grunnloven, sier Kleveland.

Et forslag fra Senterpartiet og SV om å behandle saken etter Grunnlovens paragraf 115 ble nedstemt med 24 stemmer for (Sp, SV, Krf, Rødt og MDG) og 72 mot (Høyre, Frp, V og Ap).

Energipakken ble i stedet behandlet etter Grunnlovens paragraf 26 som bare krever alminnelig flertall. Bestemmelsen er benyttet i flere EØS-saker med begrunnelsen at suverenitetsavståelsen er «lite inngripende». Dette begrepet framgår ikke i Grunnlovens

Enormt folkelig engasjement.

Forslaget om å ta EUs energi-byrå Acer inn i EØS-avtalen utløste et enormt engasjement i fagbevegelsen, i partiene og blant medlemmene i Nei til EU. Nå ønsker Nei til EU å prøve Stortingets vedtak i retten. Gi et bidrag du også! FOTO: EIVIND FORMOE

Nytt stilig handlenett

■ Vi har no fått inn eit nytt handlenett i bomull. Dette handlenett har Nei til EU-logo på den eine sida og Ungdom mot EU-logo og budskapet «Folkestyre, miljø, solidaritet» på den andre sida. Dette nettet kan bli ditt for berre 49 kroner. Du kan bestille det her: <https://goo.gl/QFYAEU>

Island og Norge: Felles uttalelse om nei til EUs energiunion

■ «Nei til EU og islandske Heimssyn krever at våre folkevalgte avviser forsøket på å underlegge våre land EUs energi-byrå», heter det i en ny, felles uttalelse. Torsdag 1. mars deltok Nei til EU-leder Kathrine Kleveland på årsmøtet i den islandske EU-motstanderorganisasjonen Heimssyn.

– Jeg hadde en superrask tur til våre nei-venner på Island for å holde innledningen «EØS-debatt og kamp mot EUs energiunion» etter Heimssyns generalforsamling. Heimssyn hadde et lederskifte fra Erna Bjarnadóttir til Haraldur Olafsson (på bildet sammen med Kathrine), sier Kathrine Kleveland.

Under møtet ble det vedtatt en felles uttalelse fra norske Nei til EU og islandske Heimssyn med tittelen «Behold nasjonal energisuverenitet – nei til EUs energiunion».

Acer-dekning i Kringkastingsrådet

■ Klager på mangelfull NRK-dekning i Acer-saken stod på programmet da Kringkastingsrådet møttes torsdag 26. april. Hele 671 av de totalt 886 henvendelsene rådet har mottatt siden forrige møte gjelder NRKs dekning av striden rundt EUs energi-byrå Acer og om Norge skal slutte seg til EUs tredje energimarkedspakke, meldte NRK 18. april.

Utfallet av behandlingen var ikke klart da Standpunkt gikk i trykken.

ordlyd, og praksisen er blitt kraftig kritisert.

Nei til EU mener suverenitetsavståelsen i Acer-saken er mer enn «lite inngripende» og skulle vært behandlet etter paragraf 115. Juridisk fagekspertise ved universitetene i Oslo, Bergen og Tromsø påpekte at tilknytningen til Acer enten var i strid med Grunnloven eller måtte behandles i henhold til paragraf 115.

– Lovavdelingen tar feil

Justisdepartementets lovavdeling har vurdert spørsmålet om tilknytning til EUs energi-byrå Acer medfører suverenitetsavståelse. Konklusjonen er at tilslutningen medfører avståelse av suverenitet, men på en så lite inngripende måte at tilslutning likevel kan gjøres ved hjelp av alminnelig flertall.

Hans Petter Graver er professor i jus ved Universitetet i Oslo. Han er uenig i vurderingen fra Lovavdelingen.

SPLEIS

vipps

Støtt inn-samlingen!

- Kontonummer 1506.06.57308. Merk innbetalingen med «Søksmål».
- Vipps til 516595
- Spleis.no/35023
- Innsamlingsresultatet vil bli presentert på neitil.eu.no.
- Om en rettslig prøving ikke lar seg gjøre, vil innsamlede midler spesifikt brukes til å motarbeide nye suverenitetsavståelser.

– Jeg mener derfor at Norge ikke kan slutte seg til dette uten at Stortinget treffer vedtak med tre firedels flertall etter paragraf 115, sier Graver til Klassekampen 1. mars.

– Overføringen av instruksjonsmyndigheten til ESA må ses i sammenheng med beslutningskompetansen til ESA i forordningen. Det ESA kan pålegge reguleringsmyndigheten, er ikke lite inngripende. Det er potensielt sett en ganske vid beslutningskompetanse som Europakommisjonen, EUs energi-byrå og ESA får, på et område av stor viktighet for norske bedrifter og personer, sier han.

– Energiforsyningen er viktig både økonomisk og strategisk, og beslutningskompetansen er knyttet til spørsmål der de nasjonale myndighetene ikke blir enige. Dette er presumptivt spørsmål hvor nasjonale eller faglige interesser står mot hverandre, og dermed presumptivt saker av viktighet.

ARBEIDERPARTIETS ACER-AVTALE MED REGJERINGEN:

Ap har ikke sikret nasjonal s

– Acer-avtalen **oppfyller ikke Aps forutsetninger** og begrenser ikke EU-makt i Norge, sier Kathrine Kleveland.

To dager før vedtaket i Stortinget inngikk Arbeiderpartiet, ved Espen Barth Eide, en avtale med Høyre, Frp, Venstre og MDG om innlemmelse EUs tredje energimarkedspakke i EØS-avtalen. Stortingsgruppa til Arbeiderpartiet ble enige med regjeringspartiene om justeringer i energiloven, som er ment å imøtekomme den massive motstanden i eget parti mot Acer og tredje energimarkedspakke.

– Forutsetningen om at Norge umiddelbart skal reservere seg mot EU-regelverk som bryter med Aps krav, står ikke i den avtalen Espen Barth Eide har inngått med regjeringspartiene og MDG, sa Nei til EU-leder Kathrine Kleveland etter at avtalen ble kjent.

I Arbeiderpartiets landsstyresvedtak om Acer heter det blant annet: «Landsstyret setter som et ufravikelig krav, dersom stortingsgruppa går inn for å slutte seg til EUs tredje energimarkedspakke, at en eventuell videre utvikling i EUs regelverk på energiområdet ikke kommer i strid med de overnevnte krav. Dersom dette skulle inntreffe, må det medføre at Norge umiddelbart reserverer seg fra og sier nei til dette avtaleverket. Denne forutsetningen må vedtas i Stortinget.»

Avklarer ikke North Connect-kabel

Avtalen avklarer ikke hva som skal skje med den omstridte North Connect-kabelen mellom Norge og Skottland.

– Dagens avtale mellom disse stortingspartiene er lite verdt så lenge det ikke foreligger en rettslig bindende avtale med EU om hvordan EØS-regelverket vil bli praktisert, sier Kleveland.

Det er overvåkinsorganet ESA og EFTA-domstolen som håndhever og avgjør i siste instans hvordan reglene i EUs tredje energimarkedspakke vil gripe inn i norsk energisektor.

Energibyrådet ACER kan treffe bindende vedtak i tvister mellom land, også i saker som berører energisikkerhet, leveringspålitelighet, utvikling av kraftsystemet og utbygging av overføringsnett. Via overvåkinsorganet

1.

ESA og reguleringsmyndigheten RME blir slike vedtak også bindende i Norge.

– At «norske myndigheter skal ha full styring og kontroll over alle avgjørelser med betydning for energisikkerheten i Norge», som det heter i partienes avtale, er derfor en politisk påstand som ikke garanterer noe som helst, påpekte Kleveland.

Ignorerte motstanden

Nei til EU mener det er oppsiktsvekkende at Arbeiderpartiet ikke valgte å utsette saken slik blant annet LO har krevd. Med stor motstand i eget parti – fra AUF, flertallet av fylkesårsmøtene og 122 Ap-ordførere – så er dette ikke å lytte til egne medlemmer.

– Ved å unngå bruk av paragraf 115

– Dagens avtale mellom disse stortingspartiene er lite verdt så lenge det ikke foreligger en rettslig bindende avtale med EU om hvordan EØS-regelverket vil bli praktisert.

KATHRINE KLEVELAND

Leder i Nei til EU

AV REDAKSJONEN

standpunkt@neitileu.no

Styring av energien

velger partiene å trosse uavhengig juridisk spisskompetanse og splittelsen i arbeiderbevegelsen og befolkningen.

RME blir fjernstyrt av Acer

Motstanden har vært særlig sterk mot

1. Espen Barth Eide inngikk en avtale med Høyre, Frp, Venstre og MDG om Acer. Under Stortingets høring 2. februar diskuterte Barth Eide Acer med Kathrine Kleveland og utredningsleder Morten Harper.
2. Hilmar Høl, leder av Sogn og Fjordane Arbeiderparti, gikk knallhardt ut mot Arbeiderpartiets tilslutning til Acer under fanemarkeringen ved Stortinget 27. februar. BEGGE FOTO: EIVIND FORMOE

en uavhengig reguleringsmyndighet for energi (RME) som ikke kan instrueres av noen norske interesser, bare av ACER og EU-kommisjonen.

– Kosmetiske justeringer av energiloven endrer ikke ved at reguleringsmyndigheten for energi (RME) blir fjernstyrt av ACER. Aps «ufravelige krav» har frontkollidert med EUs enda mer ufravelige krav, sa Kleveland.

– Men RME er instrumentet som umuliggjør nasjonal styring av energisektoren, uansett hvor mye Aps stortingsgruppe hevder det motsatte. Justeringer av regjeringens forslag til endring av energiloven imøtekommer overhodet ikke Arbeiderpartiets «ufravelige krav» om nasjonal styring med energipolitikken.

PUBLIKASJONER FRA NEI TIL EU

Årbok 2018: Europa 2027 – kr 240 (medlemspris inkl. porto)

Stadig mer union eller samarbeid mellom stater? Det er spørsmålet i diskusjonen om EUs utvikling og fremtiden for Europa. Les om fremtidsbilder for sikkerhet, energi, arbeidsliv, Storbritannia og Norden. Kan EFTA være flere land enn EU i 2027? Årskavalkaden oppsummerer utviklingen i EU og i EØS. Redaktør: Morten Harper. 160 sider.

EØS setter suvereniteten i spill – 60,-

EFTA-landene (som Norge) og EU skulle være hver sin suverene pilar i EØS, men utviklingen i EØS-avtalen setter det såkalte to-pilarsystemet under kraftig press.

EU-tilpasningene skjer også på tvers av Grunnlovens bestemmelser. Les om energibyrået ACER, jernbanebyrået ERA, EUs finanstilsyn og andre konstitusjonelle krumpspring. Nei til EUs skriftserie Vett nr. 1 2018. 48 sider i farger.

Kampen om kraften – 60,-

Les om bakgrunnen for årets store EU-debatt: EUs energiunion og hva den betyr for Norge. Energi er blitt et av EUs viktigste områder for integrasjon. Middelet er sentralisering av beslutningene, med myndighet samlet hos energibyrået ACER. Nei til EUs skriftserie Vett nr. 2 2017. 48 sider i farger.

Andre publikasjoner

- ACER-heftet: Norsk kraft skal styres fra Norge. Ikke av EU
- EØS-guiden
- 5 fakta handel
- Verveløpeseddel: Du er viktig for neisaken
- Foredrag: Jernbanepakke IV

Nei til EU Fakta

- Et arbeidsliv under EU-tilsyn?
  - Personvern og nok et EU-byrå
  - ACER ble ikke vedtatt med gyldig 3/4-flertall
  - Island kan stanse ACER i EØS
  - Åtte Ap-krav på vikende front
  - samt en rekke andre tekster om ACER
- Les på nett: www.neitileu.no

Last ned fra Nei til EUs nettsider:

www.neitileu.no

ISLAND KAN BLOKKERE ACER-INNFØRING:

Erna Solberg må vise Island

Flertallet i Islands regjering **sier nei til å avstå energisuverenitet til EU**. Hvis Island avviser Acer, kan ikke EU-regelverket innføres i EØS-avtalen.

To av de tre regjeringspartiene i Island har gjort landsmøtevedtak mot EUs energipakke og mot å underlegge seg EUs energibyrå Acer.

– Det gjelder det konservative Selvstendighetspartiet, som er Islands største parti, og Fremskrittspartiet, som til tross for navnet er norske

Senterpartiets søsterparti. Det tredje regjeringspartiet Venstre Grønne-alliansen er EU-kritisk og SVs søsterparti, og partiets talsperson i saken har uttalt seg meget kritisk. Lederen i det «det nye Senterpartiet» på Island, Miðflokkurinn, ser også på EUs tredje energipakke som problematisk, sier Morten Harper, jurist og utredningsleder i Nei

Island og EØS

AV SINDRE HUMBERSET

sindre.humberset@neitileu.no

til EU.

– Hvorfor har Islands standpunkt til Acer betydning for Norge? Jo, fordi EØS-avtalen har et prinsipp om rettsenhet. Det vil si at det skal være like regler på hele Efta-siden, som er Norge, Island og Liechtenstein. EØS i Norge skal være det samme som i Island. Dette er helt grunnleggende for EØS-avtalens system, sier Harper.

– Med andre ord: for Efta-landene i EØS er det én for alle, alle for én. Hvis ett land sier nei, skal det respekteres av de to andre – og ikke innføres i EØS. Derfor har både Norge og Island veto rett mot nye EØS-regler.

Kritisk til EØS: Islands utenriksminister Guðlaugur Þór Þórðarson kritiserer EU for å kreve at EØS-landene aksepterer direkte instruksjoner fra EU-organ. Bildet viser Guðlaugur under Arktisk råd-møte i 2017. FOTO: ARKTISK RÅDS SEKRETARIAT/LINNEA NORDSTRÖM

land respekt

Søviknes bekrefter at alle må med Statsråd Terje Søviknes bekrefter i et svarbrev til Stortingets energi- og miljøkomité 19. mars at energipakken ikke kan innlemmes i EØS-avtalen før den er godkjent av alle de tre landene: «Alle tre EØS/Efta-landene sluttet seg til innlemmelse av tredje energimarkedspakke i EØS-avtalen i mai 2017 med forbehold om sine respektive parlamenters samtykke. Vi må derfor alle gjennomføre våre nasjonale prosesser, og alle tre land må oppheve sine konstitusjonelle forbehold før beslutningen om innlemmelse av tredje energimarkedspakke kan tre i kraft.»

– Acer-pakken skal og kan derfor ikke innføres i EØS dersom Island sier nei. Det må den norske regjeringen respektere, sier Harper.

– Et islandsk veto vil ikke få negative konsekvenser for verken Island eller Norge. EU kan i høyden sette deler av EØS-avtalens vedlegg fire om energi ut av kraft, og det har de ingen som helst egeninteresse av.

Senterpartiet vil ha omkamp

Senterparti-leder Trygve Slagsvold Vedum vil ha omkamp om Norges deltagelse i EUs energibyrå dersom Island ikke blir med.

– Det Stortinget har vedtatt, er et samtykke til at EØS-komiteen kan innlemme energimarkedspakken i EØS-avtalen. Vedtak i EØS-komiteen forutsetter at alle land er enige, og i det sekundet Island sier nei, faller saken, sier Senterpartiet-leder Trygve Slagsvold Vedum til Klassekampen 6. april.

Etter det norske Stortingets beslutning 22. mars om å akseptere Acer, er det grunn til å frykte at norske myndigheter vil legge utilbørlig press på Island for å tvinge energipakken inn i EØS.

– Nei til EU mener at det vil verken det norske eller det islandske folk tolerere, sier Kathrine Kleveland.

Voksende frustrasjon i Island

I Norge har regjeringen og stortingsflertallet trosset den kraftige folkelige motstanden ved å godkjenne myndighetsoverføring til EUs energibyrå. Sentrale deler av norsk energiforvaltning blir løsrevet fra nasjonal politisk styring i tråd med EUs krav.

– I Island er det voksende frustrasjon over at Norge bruker sin dominerende posisjon til å tvinge fram aksept av EU-regler på Efta-siden. Med rette reises det nå spørsmål ved om Island er tjent med EØS-avtalen, sier Kleveland.

– Når flere islandske partier nå målbærer den samme skepsisen til EUs energibyrå Acer som den vi har sett tydelig uttrykt i Norge denne vinteren, tyder mye på at Island vil sette ned foten mot Acer og dermed hindre at EUs tredje energimarkedspakke innlemmes i EØS-avtalen.

Statsminister Erna Solberg hevder at energibyrået Acer «ikke er viktig» for Island fordi landet ennå ikke er knyttet til det europeiske energimarkedet (E24 31. mars).

– Hun gjør det mellom linjene klart at hun forventer at Island gjennom forhandlinger vil bøye av for norske krav om å innføre energipakken. Solberg mener at EØS-tilhengerne tydeligere må forsvare avtalens fortrefelighet. Da ville det være en god start å respektere avtalens bestemmelser om at ingen nye rettsregler fra EU skal inn i EØS uten at det faktisk er enighet mellom Efta-landene, sier Kleveland.

AUF krever veto mot EUs kabotasje-regler

■ AUF-leder Mani Hussaini (bildet) forlanger at Arbeiderpartiet setter foten ned for EUs nye kabotasje-regler

i EØS-avtalen, melder ABC Nyheter 7. april. AUF krever at Arbeiderpartiet skal si nei til å la EU undergrave norske lastebilsjåførers levebrød med nye kabotasje-regler gjennom EØS-avtalen.

– Vi kan ikke ha regler som legger opp til sosial dumping og som skaper trafikkfarlige situasjoner. AUF sier nei til dårlig og farlig politikk fra Brussel, og jeg forventer at Arbeiderpartiet nå vil følge opp, sier leder Mani Hussaini til ABC Nyheter. Kabotasje dreier seg om adgangen for utenlandske lastebiler, eller andre transportmidler, til å transportere gods internt i andre land.

Et arbeidsliv under EU-tilsyn?

■ For Norges del kan et EU-byrå for arbeidslivet komme til å bety et tilbakeskritt i kampen mot sosial dumping – og en mulig rasering av den norske modellen. På sitt sosiale toppmøte i Göteborg 17. november i fjor ble EU-lederne enige om «Den europeiske søylen for sosiale rettigheter». Nå går EU et skritt videre med planer om et europeisk arbeidslivsbyrå.

Målet er at arbeidsbyrået skal starte opp i 2019 og være fullt operativt i 2023. Visjonen er et slags NAV og Arbeidstilsyn på europeisk nivå.

Etter hvert som EU-byrået utvikler seg i mer overnasjonal retning, kan et mulig scenario være at Arbeidstilsynet helt eller delvis kan styres direkte fra EU-byrået via ESA.

– Slik kan du støtte Nei til EU

■ Nå kan du støtte Nei til EU ved å bruke Vipps og betale medlemskontingenten med avtalegiro, oppfordrer generalsekretær Hilde Loftesnes Nylén.

– Ved å vipps ønsket sum til Nei til EU, så går bidraget rett inn til Nei til EUs gavekonto, og jeg lover at midlene går til viktig neivirksomhet, avslutter generalsekretæren. Du får også tilbud om å bli fast giver med avtalegiro for gaver. Vi har nå fått Vipps for gaver (nr. 79048). Her kan folk Vipps oss store og små beløp.

«BREXIT DAY» ER 29. MARS 2019. MINDRE ENN EITT ÅR TIL BRITANE GÅR UT AV EU:

– Tussete å motarbeide ein g

Norske EU-tilhengjarar åtvarar EU mot å gje britane ein god avtale. – Det er heilt vanvitig.

Vi burde heie på britane, seier Sigbjørn Gjelsvik. Ein endeleg brexit-avtale skal vere klar mot slutten av 2018.

I april var Sigbjørn Gjelsvik, stortingsrepresentant for Senterpartiet og tidlegare leiar i Nei til EU, med EFTA- og EØS-delegasjonen i Stortinget i London. Der var også stortingskollega Heidi Nordby Lunde (H) med. Ho er leiar i Europabevegelsen. Den norske delegasjonen møtte brexit-komiteén i Underhuset.

Sigbjørn Gjelsvik er oppteken av at britane skal få ein så god avtale med EU som mogleg, men Heidi Nordby Lunde meiner derimot at britane må anten få ein dårlegare eller like god avtale som EØS etter brexit.

– Jeg er opptatt av norske, nasjonale interesser i EFTA og EØS, mens Senterpartiet ukritisk åpner døra for brite-ner, sa Nordby Lunde til ABC Nyheter 9. april.

– Begynner EU å gi konsesjoner til Storbritannia, som andre ikke får, kan det skape splittelse i EU. For det er sikkert andre land som har krav fra egen befolkning om liknende goder, sa ho.

– Og for oss som EØS-land kunne det få samme virkning. Hvis britene får noe som oppfattes som gunstigere vilkår, vil EØS-land kreve det samme. På den annen side er det ikke sikkert at det britene oppfatter som en bedre avtale, fortøner seg som bedre for oss, heldt ho fram til avisa.

Sigbjørn Gjelsvik innleidde om brexit på Nei til EUs rådmøte 7. april.

– Dersom britane får ein betre avtale med EU enn EØS, vil det vere eit høve for Noreg til å få ei betre løysing. Det er heilt tussete av norske politikarar å motarbeide det, sa Gjelsvik.

– Norske EU-tilhengjarar åtvarar EU om at britane ikkje må få ein betre avtale med EU enn EØS. Det er det reine vanvit. Vi burde heie på britane. Dei er eit viktig land for oss, ein alliert som vi eksporterer til og som vi deler hav med. Vi burde styrke samarbeidet, men så blir vi i staden oppfatta slik, sa han.

Brexit og EØS

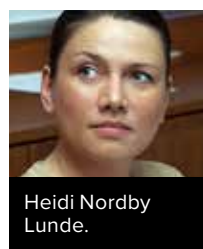
Leiar i internasjonalt utval i Nei til EU, Helle Hagenau, innleidde også om brexit på rådmøtet. Ho er oppteken av at brexit vil vere viktig i den norske EØS-debatten.

– Brexit har gjort det mogleg å diskutere EØS-avtalen på nytt i Noreg. Acer-debatten har flytta EØS-saka vidare, men det var folkerøystinga i Storbritannia som var det første steget, sa ho.

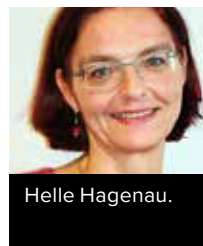
Sigbjørn Gjelsvik meiner dei norske EØS-tilhengjarane ser på brexit med stor uro.

– Dersom Noreg skal kome ut av EØS, må det skje noko utanfor landet som gjev moment til debatten. Brexit er ei slik sak.

– Brexit kan vere med på å opne debatten, men det vil verte ein tøffare diskusjon om EØS dei næraste månadane. Statsminister Erna Solberg seier at EØS-tilhengjarane må verte tøffare i forsvaret av avtalen. Dei opplevde

Heidi Nordby Lunde.

Helle Hagenau.

AV SINDRE HUMBERSET

sindre.humberset@neitileu.no

Acer-kampen som ein kamp om heile EØS-avtalen, sa Gjelsvik.

– EØS-kampen vil hardne til, og då må vi vere enda betre budde på den grunnleggjande argumentasjonen om EØS.

– Noreg er også eit viktig land for Storbritannia. Og vil vere det i framtida, med mindre vi vel å snu ryggen til dei. Nei til EU bør også diskutere korleis vi skal samarbeide med Storbritannia når dei går ut av EU.

– Frå norsk side har ein vore for lite flinke til å bygge kontaktar og utnytte moglegheitene som opnar seg når dei går ut. Det er viktig at vi held fram med å bygge kontaktar i Storbritannia.

Handelsavtale eller EØS

Det er no snart to år sidan folkerøystinga 23. juni 2016, over eitt år sidan artikkel 50 vart utløyst 29. mars 2017 og mindre enn eitt år att til «Brexit Day» 29. mars 2019. Det er framleis svært uklart kva slags avtale Storbritannia vil

god brexit-avtale

Vender seg utover. I påvente av brexit gjer Storbritannia tilnærmingar til andre viktige handelspartnarar. På biletet frå eit møte i London i april talar statsminister Theresa May til regjeringsjefane frå Commonwealth-landa. FOTO: NUMBER 10

få med EU.

– Det er heilt klart at brexit kjem til å skje. Dei diskuterer ikkje om brexit skal skje, men korleis det skal skje.

Det er ein viktig milepæl i seg sjølv, sa Sigbjørn Gjelsvik.

– Britane går inn i forhandlingane med målet om å vinne tilbake nasjonal råderett. Vi veit ikkje kva avtalen dei kjem fram til vil vere, men det kan opne seg eit rom for å vinne tilbake meir sjølvråderett.

– Ein komite i underhuset har kome til at dersom arbeidet med å få til ein omfattande handelsavtale ikkje fører fram, kan Efta eller EØS vere eit alternativ.

Helle Hagenau meiner det er vanskeleg å sjå kva slags avtale det blir, men ho trur det vert ei form for handelsavtale.

– Endeleg avtale skal kome i oktober-november 2018. Eg har heile tida trudd det blir ein avtale. Begge sider har interesse av at det blir ein avtale.

– Både Labour og det konservative partiet seier at resultatet frå folkerøystinga skal respekterast. Dei er også samde om at det ikkje vert noka ny folkerøysting, og dei er samde om at Storbritannia ikkje skal vere med i EØS.

– I begge parlamentsgruppene er det grupper som er anti-brexit. Anten fordi dei er for EU eller fordi dei er tilhengjarar av britisk deltaking i den indre marknaden. Dette er eit lite mindretal hjå dei konservative og eit noko større mindretal i Labour. Men Jeremy Corbyn har etter kvart god kontroll på sitt parti, heldt ho fram.

– Eg tippar at eit fleirtal av Labour si gruppe vil røyste for avtalen, sidan dei har lovd dei skal respektere folkerøystinga.

– Ein endeleg avtale skal røystast over i parlamentet. Kva skjer om avtalen blir røysta ned? Mitt tips er at regjeringa går av og at det blir skrivne ut nyval.

Jon Michelet har gått bort

■ Jon Michelet er død, 73 år gammel. Michelet var godt kjent som forfatter, redaktør, politiker, sjømann og opplevde stor suksess med sitt siste bokverk «En sjøens helt». Nei til EU takker for et langt og trofast medlemskap og for en klar nei-stemme.

Olav Boye ny leder i Buskerud Nei til EU

■ Buskerud Nei til EU fortsetter kampen mot EØS-avtalen. Buskerud Nei til EU har avholdt sitt årsmøte 2018. Nei til EU er sterkt bekymret over at vårt politiske lederskap gir fra seg styring på norsk kraft til EUs energiunion og kontrollorganet ACER.

På bildet foran fra venstre: Tove Blåmoli, Marianne Nyland, nestleder, Kari Vernsskog og Tone O. Jansen. Bak fra venstre: Tom Ragnar Berg, Jacob Bomann-Larsen, Tarald Braathen Ellingsen, Cato Christiansen og Olav Boye, nyvalgt leder.

Folkevalde i trygg avstand frå folket

■ I samband med den pågåande debatten om Acer hadde også Hordaland Nei til EU engasjert seg sterkt og aktivt. Ein viktig del av kampen for oss var å ta kontakt med politiske parti og einskildpersonar i kommunestyra, fylkestinget og på stortinget. Me har ringt, me har sendt sms, me har sendt brev. Ikkje berre ein gong, for me gjev ikkje opp så lett. Me har invitert til seminar og til årsmøte.

Det er difor både overraskande og nedslåande å observera kor lite tilgjengelege dei folkevalde har vore når me, som folket, prøver å få kontakt. Særleg skuffande har det vore å observera at den sokalla hordalandsbenken på Stortinget nær sagt er utilgjengeleg.

Med nokre svært få unntak – og all heider til dykk – har det vore null respons frå politisk hald.

Oppmodinga til samtlege folkevalde i heile Hordaland vår vert difor: Skjerp dykk! Dette er rett og slett ikkje godt nok.

AV TORIL MONGSTAD

MASSIVT ENGASJEMENT MOT ACER:

Folket for krafta, og mot regjeringa

Kampanjen mot norsk tilslutning til Acer går inn i historia som **den mest vellukka kampanjen** Nei til EU har ført sidan 1994.

Ikkje sidan 1994 har vi sett eit slikt engasjement.

– Det er eit stort fleirtal mot i folket, ja sjølv i Arbeiderpartiet er eit flertall av deira fylkeslag og ordførarar mot, seier Kathrine Kleveland, leiar i Nei til EU.

– Fagrørsla, kommunar, fylkesting, ordførarar, parti og organisasjonar har sagt nei eller har kravd at saka skal utsetjast. Dette engasjementet blir ikkje borte. Det vil styrkje kravet om at EØS-avtalen må seiast opp, seier ho.

Nesten ingen vil ha Acer

Ei meningsmåling utført av Sentio viser at berre 8,8 prosent av dei spurte ønskjer at Noreg skal bli ein del av Acer. Meningsmålinga vart utført frå 9. til 14. mars og spurte eit representativt utval på 1009 personar. På spørsmålet «Ønsker du at Norge skal bli med

i Acer og slik sett bli en del av EUs energiunion?» var det altså berre 8,8 prosent som svarte ja. Eit klart fleirtal på 52,3 prosent svarte nei og 38,9 prosent visste ikkje.

Meningsmålinga vart initiert av Isabell Dahl og finansert gjennom pengeinnsamling. Målinga stadfestar konklusjonane frå ei Sentio-måling utført av Sentio for Nei til EU i november.

Mot suverenitetsavståing

Målinga viser også at berre eit lite mindretal aksepterer regjeringa sin føreslegne behandlingsmåte der Noreg vil bli tilslutta Acer med eit vanleg fleirtal i Stortinget.

Berre 10,8 prosent av dei spurte svarte nei på spørsmålet «Mener du at tilknytning til EUs energibyrå innebærer en suverenitetsavståelse som krever 3/4 flertall i Stortinget?». 41,7 prosent meinte at tilknytninga til Acer er ei slik suverenitetsavståing, og 47,5 prosent svarte «vet ikke».

75,3 prosent meinte at straumen bør sikre langsiktig rimeleg straum til vanlege norske forbrukarar og norsk industri.

10 av 17 fylkeslag i Ap mot Acer

Lista over vedtak mot Acer i fylke, kommunar, fagforbund og parti er overveldande. (Sjå faktaboks). Arbeidarpartiet ville verte avgjerande for utfallet av Acer-saka, så det var difor stor merksemd knytt til vedtak i Arbeidarpartiet og i LO.

Og motstanden i Arbeidarpartiet var verkeleg sterk. 122 ordførarar skreiv under opprop mot Acer. Til saman 10 av 17 fylkeslag trassa det sterke presset frå partileiinga og gjekk mot Acer eller kravde utsetting. På stiftingsmøtet til Agder Ap i mars hjalp det ikkje eingong at Jonas Gahr Støre sjølv var til stades for å overtyde delegatane.

Det vart gjort klare vedtak mot Acer i disse fylkeslaga i Arbeidarpartiet: Troms, Nordland, Trøndelag (samrøystes styrevedtak), Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane, Agder, Telemark, Buskerud, Akershus, Finnmark (krev utsetting i Ap-framlegg vedteke i fylkestinget).

LO sa nei til Acer

I LO starta motstanden på lokalplanet, og eine lokalavdelinga etter den andre

Mot Acer

■ Sjå lista over fylke, kommuner, forbund, parti og organisasjonar som har vedtak mot Acer på neitileu.no/kampanjer/nei-til-eus-energiunion

AV SINDRE HUMBERSET

sindre.humberset@neitileu.no

– Fagrørsla, kommunar, fylkesting, ordførarar, parti og organisasjonar har sagt nei. Dette engasjementet blir ikkje borte.

KATHRINE KLEVELAND

Leiar i Nei til EU

gjorde vedtak, saman med lokal- og fylkesavdelingane i forbunda. Så kom fylkeskonferansane i LO, deretter gjorde forbundsstyra i Fagforbundet, Fellesforbundet, Industri Energi, EL og IT Forbundet, Forbundet for Ledelse og Teknikk og Skolenes landsforbund vedtak mot Acer.

Det var difor ikkje overraskande at LO-sekretariatet 12. mars gjorde vedtak om at LO seier nei til EUs energiunion Acer. Vedtaket var jamvel samrøystes.

– Ut fra det vi ser nå, er det full samling i LO om å si nei til Energipakke 3, sa LO-sekretær Are Tomasgard til FriFagbevegelse.no 12. mars.

Kraftmønstring mot Acer i snøkavet

Acer-motstandarane skreiv lesarinnlegg, gjekk på møte og debatterte på sosiale media. Men mange treiv også faklar og handplakatar og viste motstand i fleire demonstrasjonar og markeringar. Fagrørsla markerte sin motstand med to fanemarkeringar ved Stortinget 23. januar og 27. februar. 19. mars, kort tid før Stortinget sitt vedtak, samla motstandarane seg ved Stor-

tinget til ein folkeleg og tverrpolitisk demonstrasjon mot Acer.

Torsdag 15. februar var det fakkemarkeringar mot Acer og EUs energiunion. Mange hundre engasjerte menneske i Mo i Rana, Mosjøen, Orkanger, Odda og Kristiansand trassa snø og vind for å seie klart nei til å gje bort kontrollen over krafta til EU. Arrangørar var lokale LO-avdelingar, med støtte frå Nei til EU, parti og organisasjonar.

300 i Mo i Rana

LO i Rana og omegn samla over 300 menneske til Acer-demonstrasjon, melde Rana.no.

– I Nordland er den kraftforedlende prosessindustrien nøkkelindustri. Celsa, Elkem Rana og Ferroglobe Mangan Norge er utgangspunkt og tyngdepunktet i Mo industripark som er Norges største. ALCOA er nøkkelbedriften i Mosjøen. Planene om å finne nye bedrifter til industriparken i Glomfjord bygger på tilgang til elektrisk kraft til konkurransedyktige priser, sa ordførar Geir Waage i sin appell ifølgje Rana.no. Også i Mosjøen vart det markert

1. Ommund Stokka og Cay Nordhaug på fakkemarkeringa i Kristiansand 15. februar. FOTO: LO I KRISTIANSAND

2. LO i Rana og omegn samla over 300 menneske til demonstrasjon. FAKSIMILE: NRK NORDLAND 15. FEBRUAR

3. Ikkje kaldt om ein kler godt på seg. Frå demonstrasjonen ved Stortinget 27. februar. FOTO: EIVIND FORMOE

4. Arbeidsplassmøte på Orkanger 15. februar.

5. Trygve Slagsvold Vedum, Audun Lysbakken, Kathrine Kleveland og Sandra Borch på den avsluttande demonstrasjonen 19. mars. FOTO: EIVIND FORMOE

6. Folkeleg protest ved Stortinget 27. februar. FOTO: EIVIND FORMOE

7. Nei til EU trykte opp 600 t-skjorter med budskapet «Si nei til EUs energiunion» til konferansedeltakerne på Trondheimskonferansen 26.–28. januar. FOTO: TORGNY HASÅS

8. Barbro Auestad, hovudtillitsvald på Hydro Sunndal, held appell ved Stortinget 27. februar. FOTO: EIVIND FORMOE

klar motstand mot Acer. Under aksjonen i Mosjøen var det klar melding frå dei tre appellantarane: «Si nei til Acer, denne kampen må vi stå sammen om å vinne.» LO i Mosjøen og omland, Vefsn Arbeiderparti, Rødt Vefsn, Vefsn SV og Vefsn Sp arrangerte aksjonen mot EUs energiunion Acer på torget i Mosjøen.

– Ein kamp vi ikkje har råd å tape

NRK Hordaland si omtale av markeringa i Odda hadde tittelen «Kraftmønstring mot energibyrådet: – Ein kamp vi ikkje har råd til å tape.» Nesten 100 personer var samla i Sentralbadet Litteraturhus. Der fekk dei mange gode appellar og eit engasjerande føredrag med Hogne Hongset.

– Vi er redde for å miste råderetten og kontrollen over vasskrafta, og norsk kraft- og industripolitikk, viss dette blir realitet, seier leiar Terje Kollbotn i LO Indre Hardanger til NRK Hordaland.

På Orkanger vart det halde møte på tre arbeidsplassar der Arne Byrkjeflot fortalde engasjerte tilsette om konsekvensane av ei tilslutning til Acer.

Trass i eit forrykande snøvær, hadde svært mange folk frå heile Agder teke turen til fakkemarkering på Øvre Torv i Kristiansand, der nokre av bodskapa var «Krafta er vår» og «Ingen suverenitetsavståelse til EUs energibyrå ACER». På torget var det appellar med Ommund Stokka, Industri Energi, Tonje Jondahl Alvestad, LO Kristiansand og omegn, Bjørn Åge Nilsen, fagforeningsleder ved Eramet Norway Kvinesdal, og Peder Johan Pedersen leiar i Naturvernforbundet Vest-Agder.

Stortinget omgår Grunnloven. Nei til EU vil prøve Stortingets Acer-vedtak i retten. Gi et bidrag til innsamlingen du også! FOTO: EIVIND FORMOE

NYTT VETT-HEFTE OM SUVERENITET:

Når Stortinget omgår Grunnlovens krav

Stortinget fulgte ikke kravene i Grunnlovens paragraf 115 om suverenitetsavståelse da Acer-saken ble behandlet. Nei til EU mener vedtaket derfor er grunnlovsstridig og **arbeider for en rettslig prøving.**

Etter Stortingets behandling av EUs tredje energimarkedsplan 22. mars kom det påstander om at vedtaket ble gjort med tre fjerdedels flertall, i tråd med Grunnlovens krav til suverenitetsavståelse.

Da er det grunn til å minne om det som står i Grunnlovens paragraf 115 (første ledd): «For å sikre den internasjonale fred og sikkerhet eller fremme internasjonal rettsorden og samarbeid kan Stortinget med tre fjerdedels flertall samtykke i at en internasjonal sammenslutning som Norge er tilsluttet eller slutter seg til, på et saklig begrenset område skal ha rett til å utøve beføyelser som etter denne Grunnlov ellers tilligger statens myndigheter,

dog ikke beføyelse til å forandre denne Grunnlov. Når Stortinget skal gi sitt samtykke, bør, som ved behandling av grunnlovsforslag, minst to tredjedeler av dets medlemmer være til stede.»

Paragraf 115 setter som vilkår at det er tre fjerdedels flertall og at minst to tredjedeler av stortingsrepresentantene er til stede i behandlingen. Det vil si at 113 av de 169 representantene må være i salen for å gjøre et gyldig vedtak.

Stortingets voteringsoversikt viser at det var det ikke i Acer-behandlingen. Stortinget godkjente at energipakken tas inn i EØS-avtalen med 73 for (Høyre, Frp, V, Ap og MDG) og 23 mot (Sp, SV, Krf og Rødt), der partigruppen stemte i felles flokk. Det vil si totalt 96 representanter. Altså et godt stykke unna kravet Grunnlovens paragraf 115 setter for gyldig vedtak.

Paragraf 115 ble avvist

Et forslag fra Senterpartiet og SV om å behandle saken etter Grunnlovens paragraf 115 ble nedstemt med 24 stemmer for (Sp, SV, Krf, Rødt og MDG) og 72 mot (Høyre, Frp, V og Ap).

Energipakken ble i stedet behandlet

etter Grunnlovens paragraf 26 som bare krever alminnelig flertall. Bestemmelsen er benyttet i flere EØS-saker med begrunnelsen at suverenitetsavståelsen er «lite inngripende».

Nei til EU mener suverenitetsavståelsen i Acer-saken i alle fall er mer enn «lite inngripende» og derfor skulle vært behandlet etter paragraf 115. Juridisk fagekspertise ved universitetene i Oslo, Bergen og Tromsø påpekte før Stortingets behandling at tilknytningen til Acer enten var i strid med Grunnloven eller måtte behandles i henhold til paragraf 115.

For Norge er det overvåkingsovervakingsorganet ESA som skal gjøre det formelle vedtaket. Det er imidlertid en uttrykt forutsetning at ESAs vedtak skal følge det utkastet til vedtak som Acer lager, altså et kopivedtak.

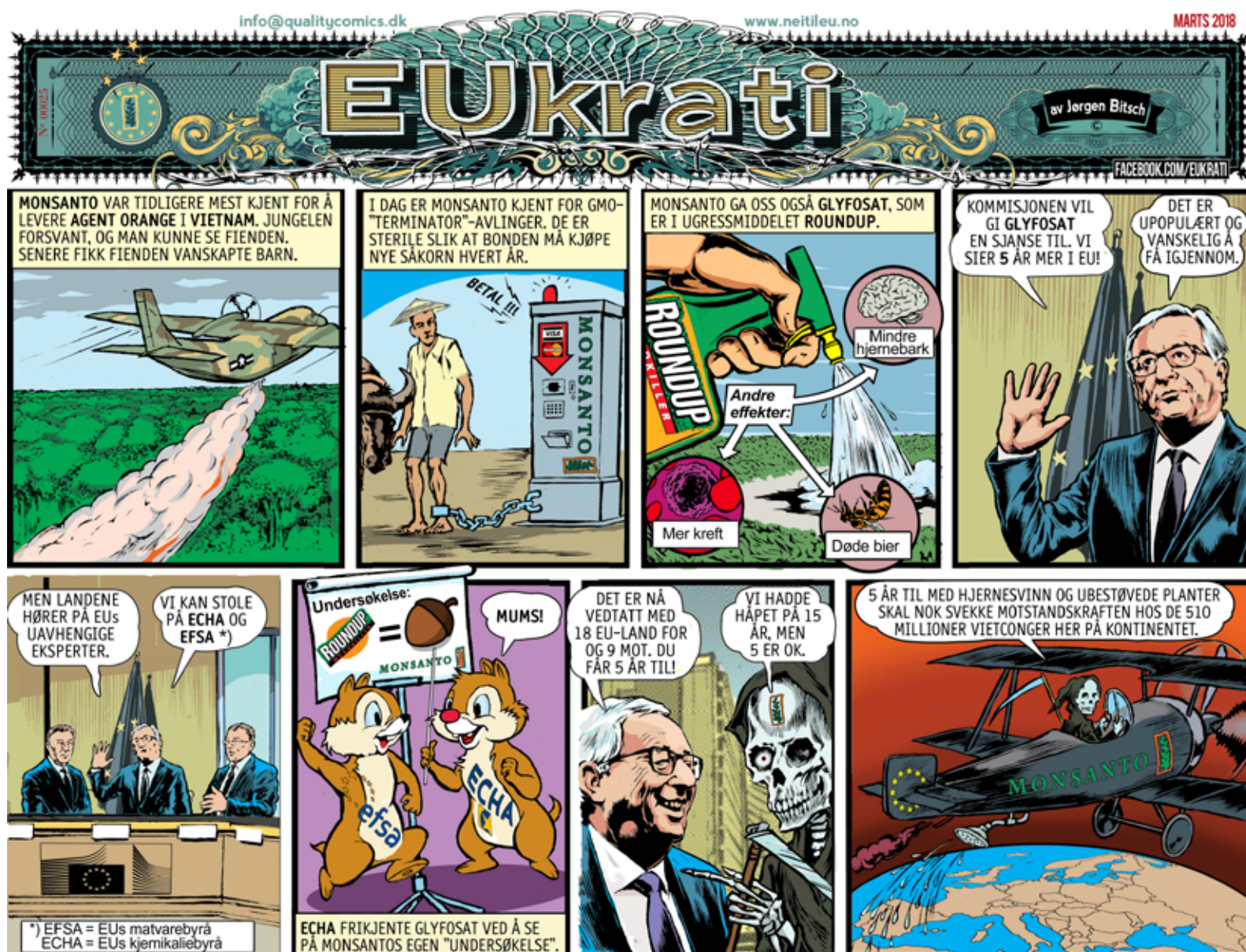
Eirik Holmøyvik og Halvard Haukeland Fredriksen – begge professorer ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen – kommenterer i Klassekampen 5. januar situasjonen der det er uenighet mellom de nasjonale myndighetene slik: «Her er den mildt sagt pragmatiske løsningen at Acer fatter et

AV MORTEN HARPER

Jurist og utredningsleder i Nei til EU

vedtak som binder reguleringsmyndighetene i EU, mens ESA samtidig fatter et forutsetningsvis likelydende vedtak som binder norske myndigheter. At vedtakene i realiteten skal treffes av Acer, reflekteres også i en rekke EØS-tilpasninger til saksbehandlings-reglene som i praksis reduserer ESA til en mellommann som formidler kontakt mellom norske reguleringsmyndigheter og Acer.»

Eivind Smith – professor ved Institutt for offentlig rett, Universitetet i Oslo – mener at ESAs vedtak får direkte konsekvenser for norsk rett. I et intervju med Klassekampen 29. januar sier han det slik: «Det er jo nettopp tale om vedtak som får direkte verknad i nasjonal rett i Noreg og som grip inn i den råderetten over forvaltningsapparatet som Grunnlova legg til den lovgjevande makta.»

Ny vurdering fra Lovavdelingen

Regjeringen hevdet i sine proposisjoner til Stortinget at det ikke foreligger noen direkte myndighetsoverføring eller suverenitetsavståelse. Man baserte seg på en uttalelse fra Lovavdelingen

25. april 2016, men denne var skrevet før den endelige EØS-løsningen var avklart med EU.

Etter dette ble regjeringen presert til å innhente en ny uttalelse fra Lovavdelingen, som kom 27. februar. Lovavdelingen har her vurdert om vedtaksmyndigheten til overvåkingsorganet ESA og kravet om uavhengighet for den norske reguleringsmyndigheten for energi innebærer myndighetsoverføring i Grunnlovens forstand. Dette er avgjørende for om Grunnlovens paragraf 115 må anvendes eller ikke.

Lovavdelingen fastslår at Acer-saken innebærer myndighetsoverføring. Reguleringsmyndighetens (RME) uavhengighet fra nasjonale organer avskjærer den instruksjonsretten som regjeringen har etter Grunnlovens paragraf 3. Konklusjonen er likevel at myndighetsoverføringen er «lite inngripende» og derfor kan godkjennes av Stortinget med alminnelig flertall. Det er ikke overbevisende.

Grunnlovens bestemmelse

Stortinget har i flere EØS-saker gjort vedtak med alminnelig flertall etter

Abonner på Vett

- Denne artikkelen er basert på en tekst fra Vett 2-2018.
- Medlemmer av Nei til EU kan gratis abonnere på Vett.
- For å få Vett vedlagt Standpunkt, send en melding til medlem@neiteileu.no eller ring 22 17 90 20

Grunnlovens paragraf 26, med den begrunnelsen at suverenitetsavståelsen er «lite inngripende». Dette begrepet framgår ikke i Grunnlovens ordlyd, og praksisen er bestridt i juridisk teori, selv om Lovavdelingen mener den er «sikker».

Grunnloven har en egen bestemmelse om suverenitetsavståelse, paragraf 115. Respekten for Grunnlovens system burde tilsi at det også er denne bestemmelsen Stortinget benytter – uavhengig av hvordan regjeringens lovavdeling fra sak til sak vurderer omfanget av suverenitetsavståelsen. Det vil ofte by på problemer å forutse fremtidige konfliktsituasjoner og hva suverenitetsavståelsen vil bety i en noe lengre tidshorisont. Derfor kan skillet mellom lite inngripende og det som er noe mer vanskelig bli en eksakt vitenskap. I det hele tatt framstår teorien om lite inngripende myndighetsoverføring først og fremst motivert av politiske bekvemmelighetsgrunner for å unngå vilkårene i paragraf 115 om et større flertall og at Norge må være med i organisasjonen det gjelder.

MINDRE BRUK I NORGE ENN I EU:

Bruk av antibiotika

Over hele verden øker forekomsten av mennesker og dyr som huser **resistente mikrober.**

Man har lenge anbefalt forsiktig og korrekt bruk av antibiotika. Ofte kan kroppen ordne opp sjøl, men dersom man tar det i bruk, skal det brukes store nok doser og lenge nok. Antibiotika *skal ikke* brukes mot virus.

En ulempe ved bruk av antibiotika er at mikroben har et mottiltak i bak-hånd – de kan gjennomgå mutasjoner (endring i arvestoffet sitt) slik at de blir i stand til å ødelegge antibiotikumet og resistens oppstår.

Den norske regjeringa vedtok i 2015 en nasjonal strategi for 2015–2020 med følgende overordnede mål:

1. Redusere den totale bruken av antibiotika
2. Riktigere bruk av antibiotika
3. Økt kunnskap om hva som driver utvikling av spredning av antibiotikaresistens
4. Være en pådriver i internasjonalt, normativt arbeid for å styrke tilgang, ansvarlig bruk og utvikling av nye antibiotika, vaksiner og bedre diagnostiske hjelpemidler.

Det ble samtidig vedtatt helsespesifikke mål for perioden med mål om å redusere forbruket, og tilsvarende mål for matproduserende landdyr, kjæledyr og fisk.

Norge er svært heldig stilt i og med at det er god offentlig kontroll med bruken og det er reseptplikt på alle viktige stoffer. Bruk på mennesker utgjør 90 prosent av det totale forbruket, mens bruken til dyr er 10 prosent. Bruk til fisk i oppdrett utgjør nå bare rundt 0,5 prosent etter at bakteriesjukdommene i denne næringa blir forebygget med vaksiner.

I forhold til andre land ligger vi godt an når det gjelder bruk på mennesker og ekstremt godt an når det gjelder bruk på dyr.

Antibiotikaresistens

Det forhold at mikrober utvikler resistens mot antibiotika er en naturlig følge av mikrobenes kontinuerlige kamp om voksemuligheter i den mikrobielle verden. Det er alles kamp mot alle, og

Hva er antibiotika?

■ Definisjon: Stoff som hemmer og eller dreper mikrober (anti=mot, bios=liv).

■ Antibiotika virker ikke mot virus.

■ Antibiotika ble første gang oppdaga av den skotske legen Alexander Fleming i 1928.

■ Penicillin ble reinframstilt i 1942, industrielt først på 50-tallet.

■ Nå produseres alle antibiotika industrielt, og ofte er det varianter av de opprinnelige som er endret ved forskningsbaserte kjemiske prosesser.

■ De ulike antibiotika virker mot ulike mikrober, de har ulike spektra.

■ Man skiller mellom breispektra, som virker mot mange ulike mikrober (f.eks. tetracyklin), og smalspektra som virker mot få (for eksempel penicillin).

■ Det forskes mye for å finne nye antibiotika, men det går stadig lengre tid mellom hvert nytt funn. Man er ikke optimist på dette punktet.

AV IVAR HELLESNES

Medlem av landbrukspolitisk utvalg i Nei til EU, inneholder av «Smitte på Farten» og tidligere seniorrådgiver i Mattilsynet

de mikroben som ved tilfeldigheter gjennomgår en mutasjon som gjør dem i stand til å «klippe i stykker» eller på annen måte motvirke antibiotika, får et fortrinn. Evnen til å ødelegge antibiotika er knyttet til arvestoffet (DNA) og det kan derfor også overføres mellom mikroben, det er «smittsomt».

Over hele verden øker forekomsten av mennesker og dyr som huser resistente mikrober, og den viktigste årsaken til dette er overdrevent og feil forbruk. Det viktigste tiltaket mot videre økning av resistens er å forebygge infeksjoner og begrense bruken av antibiotika.

De vanligste typene av resistens

MRSA – meticillin-resistente staphylococcus aureus (gule stafylokokker). L-MRSA (livestock-MRSA) er knyttet til husdyr og vil kunne overføres til folk via uhygienisk håndtering av kjøtt.

Meticillin er det siste antibiotikaet man tar i bruk mot infeksjoner som skyldes stafylokokker som er resistente mot alt annet. Det er det siste man tar i bruk, og ved MRSA står man hjelpeløs og pasientens kropp må hanskens med

infeksjonen uten medisinhjelp.

Også når det gjelder MRSA står Norge i en særstilling i og med at forekomsten er liten i forhold til sørligere land – men den øker. Det er især ved utenlandsopphold man blir smitta. Smitte til svinebesetninger har også vist seg å komme fra dem som røkter besetningen – ofte etter utenlandsopphold.

ESBL-holdige bakterier (Extended Spectrum BetaLaktamase – er et enzym som kan spalte de fleste variantene av penicillin.) Som kjent var norsk kylling i fokus fordi man påviste ESBL i en viss prosent. Det viste seg at ESBL hadde fulgt med fra morder- og bestemor-dyr-import fra Sverige og Skottland. Nivået er nå sterkt redusert og overføring til mennesker er neglisjerbart.

Generelt er det klart at ulike typer resistens for Norges del oftest importeres med turister som har reist i Sør-Europa, Afrika eller Sør-Amerika. De verste tilfellene er når pasienter som er sendt utenlands for operasjon pådrar seg resistente bakterier. Da må hele avdelinger på sjukehuset her i

Restriktiv bruk i Norge:

I forhold til andre land ligger vi godt an når det gjelder bruk av antibiotika på mennesker og ekstremt godt an når det gjelder bruk på dyr. Bruk på mennesker utgjør 90 prosent av det totale forbruket, mens bruken til dyr er 10 prosent. Bruk til fisk i oppdrett utgjør nå bare rundt 0,5 prosent. ILLUSTRASJONS-FOTO: ROLF STEINAR BERGLI (CC-LISENS)

landet isoleres. Det er meget kostbart.

Overvåking av antibiotikabruk

De organene som overvåker både bruken av antibiotika og utvikling av resistens i Norge er NORM. Det er et lovbasert system for innsamling av data om påvisning av resistente bakterier fra mennesker i Norge. Tilsvarende er NORM-VET for dyr, fisk, fôr og næringsmidler i Norge.

NORM og NORM-VET utgir årsrapporter om sin virksomhet og sine funn. EUs mattrygghetsorgan, EFSA, publiserer tilsvarende rapporter for hele EØS-området.

Vurdering

Bruken av antibiotika til husdyr, kjæledyr og fisk er svært lav i Norge sammenlignet med situasjonen i de fleste andre land.

Overføring av antibiotikaresistens fra matvarer til mennesker er trolig ubetydelig sammenlignet med overføring mellom mennesker, især fra mennesker som har oppholdt seg i sørligere land. I en særstilling står trolig pasienter som er operert i land med

høy forekomst av antibiotikaresistens.

Hva må gjøres

I tillegg til den nasjonale strategien nevnt ovenfor, som er fornuftig, må tiltak ta utgangspunkt i at resistens spres med levende dyr og mennesker. Lukkede populasjoner forhindrer spredning. Dette er noe man i stor grad oppnår med den praksis norsk landbruk har fulgt de siste tiåra – minst mulig innførsel av dyr fra andre land. Og dersom man finner å måtte innføre nytt blod i populasjonene, skal tester gjennomføres på importdyra for å sikre at det ikke følger uønska nisser med på lasset.

Ut fra samme tankegang må alle personer som kommer i kontakt med dyrebosetninger være testa for om de drar med seg resistente bakterier før de får tilgang til dyra.

Nordmenns reising til andre land er en risikofaktor, især dersom det blir gjort kirurgiske inngrep under opphold i land med en annen bakteriefloa. Helsevesenet må ha rutiner som forhindrer at resistente bakterier får spre seg fra slike pasienter.

Nordland Nei til EU. En bukett avgåtte og gjenvilte styremedlemmer i Nordland sammen med leder i Nei til EU, Kathrine Kleveland. Videre foran fra venstre Tine Olsen, Frøydis Finnseth og Marianne Kilavik, bak fra venstre Christian Torseth og Lars Nielsen. FOTO: EDGAR IVERSEN

Ny leder i Nordland

■ Nordland Nei til EU gjennomførte et godt fylkesårsmøte i Bodø lørdag 21. april på hotell Nordlys. Ulf Ulriksen fra Vefsn ble valgt til ny fylkesleder. Siden han ikke var til stede, sendte han umiddelbart etter valget en hilsen til årsmøtet der han skrev at gledet seg til å sette i gang.

I Acer-saken var Nordland i front da Nordland fylkesting som første folkevalgte organ vedtok en enstemmig uttalelse mot ACER. Fagforeninger på industristeder, som Mo i Rana viste også aktiv motstand mot ACER. Leder i Nei til EU, Kathrine Kleveland, var invitert årsmøtet og holdt en innledning om aktuelle politiske saker i Nei til EU.

Gunnar Sirevåg ny leder i Rogaland Nei til EU

■ Gunnar Sirevåg (til venstre i bildet) ble valgt til ny leder på Rogaland Nei til EUs årsmøte 17. februar. Til høyre i

bildet avgått leder Leiv Olsen. Følgende styremedlemmer utenom leder Gunnar Sirevåg ble valgt: Sara Mauland, Leiv Olsen, Kate Elin Norland, Marthe Lien Hamre, Tron Håland, Hanne Marthe Vatnaland og Remy Penev. Det ble vedtatt to resolusjoner på årsmøtet: «Ikkje gi EU makta over krafta!» og «Sei opp EØS-avtalen!»

Norge best på å innføre EU-direktiver

■ Norge er flinkest i EØS-klassen på å innføre EU-regler, kun fire direktiver gjenstår, viser en undersøkelse tilsynet ESA har gjennomført.

– Dette er en karing vi ikke vil vinne, sier leder i Senterpartiet Trygve Slagsvold Vedum til Klassekampen. NTB

Lite entusiasme bak kulisene.

Europabevegelsen klarer ikke å skape begeistring for EU-prosjektet. Sommeren 2017 fant Europabevegelsen glede i en meningsmåling der 24 prosent var positive til medlemskap «etter mange år med en ja-prosent på mellom 18–20 prosent». ILLUSTRASJONS-FOTO: EU-KOMMISSIONEN

Ja, hva skjer?

EU har sitt å stri med. Befolkningen virker ikke veldig begeistret. Hvordan står det egentlig til på **den organiserte norske ja-sida?**

Inorsk EU-debatt er Europabevegelsens liksom hovedmotstanderen til Nei til EU. Slik har det vært i flere tiår. Vi har tillatt oss å ta en titt på hva de holder på med i Prinsens gate 2 i Oslo sentrum.

Hurra for deg ...

Våren 2018 markerer Europabevegelsen sitt syttiårsjubileum. Bakgrunnen er at Den internasjonale Europabevegelsen ble stiftet etter en konferanse med 800 deltakere i Haag i mai 1948, initiert av sentrale europeiske politikere som Winston Churchill og Konrad Adenauer. På konferansen deltok tolv nordmenn, og Europabevegelsen i Norge ble stiftet året etter, 30. mai 1949.

Ved inngangen til jubileumsåret vitner meningsmålingene om lunken opplutning i folket for norsk EU-medlemskap: En måling i Nationen og Klassekampen like før jul viste at 66 prosent sier nei til EU, 22 prosent ja, mens 14 prosent svarte «veit ikke». Men ja-sida gir ikke opp. Som Europabevegelsen selv sier det: «70 år etter etableringen er det fortsatt all mulig grunn til å stå opp for demokratisk samarbeid på tvers av landegrensene.»

Flere utfordringer

Den beste måten å ta tempen på en virksomhet på er ved å gå til selve kilden: årsmeldingen. Der framkommer svart på hvitt hva som er status og hvor

Heidi Nordby Lunde.

skoen(e) trykker. Følgelig har vi gått gjennom årsberetningen til Europabevegelsen for perioden 2015–2017. Det er interessant lesning, ikke minst fordi det avtroppende styret valgte å kalle en spade for en spade.

I sekretariatet til Europabevegelsen arbeidet ved utgangen av landsmøteperioden 2015–17 tre stykker i hel stilling, samt en administrasjonsmedarbeider i 50 prosent stilling. Det er tidvis praktikant- eller prosjektmedarbeidere på kontoret.

Den politiske situasjonen i landet framstår som bekymringsfull, sett fra Prinsens gate 2. Noe resignert erkjenner man etter stortingsvalget at «vinnerne i valget; SP og SV, begge er partier som har programfestet at Norge skal si opp EØS-avtalen». Man gleder seg heller ikke over utviklingen i Arbeiderpartiet: «Aps beslutning om å ta ut setningen om at norsk EU-medlemskap er i Norges interesse i sitt program, svekker partiets 'ja-leir'». Men Europabevegelsen fant også ting å glede seg over: meningsmålingene (!). Nærmere bestemt målingen i juni

AV JO STEIN MOEN

standpunkt@neitileu.no

For norsk EU-debatt og en kunnskapsorientert diskusjon er det viktig at det finnes velfungerende og aktive kamporganisasjoner på begge sider.

JO STEIN MOEN

Standpunkt 2–2018

gelse, i motsetning til Nei til EU som i «storhetstiden» hadde opp mot 150 000 medlemmer, om jeg ikke husker helt feil. Fra 2016 til 2017 økte deres medlemstall helt marginalt, men må sies å være stabilisert på et nokså lavt nivå, ifølge årsmeldingen på 2189 betalende medlemmer.

Det er lite tvil om at medlemstallet gir grunn til bekymring for den organiserte ja-sida. Om dette skriver man i sin årsmelding: «I takt med fallende oppmerksomhet for spørsmålet om norsk medlemskap i EU, har også antall medlemmer i Europabevegelsen blitt redusert, men i 2017 kan vi glede oss over en ørliten oppgang fra året før. Europabevegelsen har likevel blitt nær halvert (47,9 prosent) i løpet av de siste ti årene. Det er også en kjensgjerning at Europabevegelsens medlemmer jevnt over har en høy alder, og at den vanligste årsaken til utmelding er bortgang.» Naturlig nok: «Styret i Europabevegelsen er bekymret for denne utviklingen.»

Selvsagt tenkes det strategisk i Europabevegelsen. For norske EU-motstandere vil det være interessant å ha kjennskap til strategien, som nå går langs disse linjene: «EB må bli langt klarere i budskapet om fullverdig norsk medlemskap i EU. Betoning av dette bør gå langs tre dimensjoner:

- Betydningen av å finne frem til gode politiske løsninger for våre barns fremtid.
- Et Norge bedre tilpasset de økonomiske omstillingene som blir nødvendig fremover.
- Et samarbeid for å sikre gode og bærekraftige løsninger på Europas fremtidige migrasjonsutfordringer.»

I tillegg løfter man fram «Bedre kommunikasjon med sentrale maktmiljøer og personer i politikk og presse» som sentralt. De som kjenner norsk presse og den rådende holdning til EU-spørsmålet i media, skulle tro Europabevegelsen var rimelig godt posisjonert i forhold til pressens godvilje.

Ifølge årsmeldingen har de funnet en fiks vri for å komme bedre ut i mediene: I november 2016 startet

nemlig Europabevegelsens sekretariat opp et initiativ de kalte «sekretariatets giv». Slik forklarer EB selv konseptet: «Det innebærer at sekretariatet på regelmessig basis skriver aktuelle avisinnlegg, som gjøres tilgjengelig for lagene. Tillitsvalgte i lagene står selv fritt til å bruke disse slik de ønsker; redigere og sende innleggene inn til sine lokalaviser, i eget navn. Målet med initiativet er å øke antall saker Europabevegelsen får på trykk, samt få større geografisk spredning.» Tiltaket har angivelig gitt en viss uttelling: 85 leserinnlegg i løpet av ett år, fordelt på om lag tjue aviser. I tillegg har Europabevegelsen «etablert kontakt med enkelte redaksjoner og journalister i media med tanke på å medieutspill og å 'komme på', kan vi lese. Tross disse tiltakene vil det være en overdrivelse å hevde at de dominerer mediebildet her til lands i dagens situasjon.

Ikke så lett

Europabevegelsen har «nedlagt et betydelig arbeid» for å etablere et samarbeid med politiske partier og organisasjoner i forbindelse med sekstiårsjubileet for Romatraktaten 25. mars 2017. Deres ønske var å «skape en tverrpolitisk allianse, der målet var å anerkjenne offentlig EUs betydning for fred, demokrati og frihet i Europa i etterkrigstiden». Om man et år senere tenker tilbake, har mange av oss trolig problem med å erindre den store feiringen her til lands av denne begivenheten i fjor. Og ganske riktig: «Beklageligvis var det ikke mulig å få med partiene på dette og kun to ungdomspartier deltok i dette initiativet», heter det i årsmeldingen.

Eksepsjonelt aktivitetsnivå. I Follo.

«Blant de som driver mest aktiv standsvirksomhet finner vi europalagene i Follo og Trondheim», står det i årsmeldingen. Det må legges til at i Follo driver EU-tilhengerne også med mer enn å dele ut løpesedler på stands, kan man si. En imponerende og smått bisarr miks av opera og studiereiser verden rundt står nemlig på programmet der i gården. (Se sidespalte.)

I jubileumsåret er det Heidi Nordby Lunde, stortingsrepresentant fra Oslo Høyre, som leder Europabevegelsen. Hun er kjent som en aktiv og slagferdig debattant, men sliter muligens med å få satt dagsorden og/eller finne «game-changeren» som gir oppdrift for ja-sida. For norsk EU-debatt og en kunnskapsorientert diskusjon om Europaspørsmål er det viktig at det finnes velfungerende og aktive kamporganisasjoner på begge sider. Derfor er det bare å ønske Europabevegelsen og Heidi Nordby Lunde lykke til med å bygge en sterk og framoverlent organisasjon flere steder enn i Follo.

Medlems-tilbud i Europabevegelsen i Follo

- 2015
- Studiereise til Portugal og Madeira
  - Studiereise til Vietnam og Kambodsja
  - Studiereise til Nederland
  - Operaforestilling: Lohengrin
  - Operaforestilling: La Traviata
  - Operaforestilling: Flaggermusen
  - Operaforestilling: Carmen

- 2016
- Studiereise til Sicilia
  - Studiereise til Cuba
  - Studiereise til Strasbourg og Alsace
  - Operaforestilling: Tryllefløyten
  - Operaforestilling: Turandot
  - Operaforestilling: Madam Butterfly
  - Operaforestilling: Così fan tutte

- 2017
- Studiereise til Sofia og Bucuresti
  - Operaforestilling: Norma
  - Operaforestilling: Askepott
  - Operaforestilling: Tosca
  - Operaforestilling: Barbereren i Sevilla

2017: «Et lite lyspunkt i sommer, var at det i en måling om holdninger til norsk medlemskap i EU, var det 24 prosent som var positive. Dette er en gledelig økning etter mange år med en ja-prosent på mellom 18–20 prosent». For de som har deltatt i ordskiftet om Norge og EU i noen år, ser man hvor bemerkelsesverdig det er at den harde kjerne EU-tilhengere gleder seg over at opp mot en av fire nordmenn sier ja til EU-medlemskap.

Generelt synes Europabevegelsen ikke å være overbegeistret for situasjonen i de ledende politiske partiene, særlig de man omtaler som «relevante» (antakeligvis Høyre og Ap): «... det er langt igjen for de relevante politiske partiene vil ta en tydelig posisjon med hensyn til en ny folkeavstemning. Da er det særlig viktig at Europabevegelsen bekrefter sin posisjon som den eneste organisasjonen i Norge som jobber for norsk medlemskap i EU!»

Grunn til bekymring

Europabevegelsen har aldri vært i nærheten av å være en reell folkebeve-

FEIRET 2000 NYE MEDLEMMER:

Medlemmene strømmer til Nei til EU

Nei til EU har fått **2000 nye medlemmer** etter at debatten om tilknytning til EUs energibyrå Acer tok av etter jul. For å sikre medlemsvekst i 2018 må likevel vervearbeidet fortsette gjennom hele året.

Nei til EUs rådsmøte på Tøyen helgen 7. og 8. april feiret den fantastiske tilstrømmingen av medlemmer under Acer-kampanjen med kakefest. Så vedtok rådet en verveplan for resten av året for å sikre at framgangen i Acer-kampanjen kan være med å styrke organisasjonen.

– Blant mange viktige saker fant vi tid til å glede oss over 2000 nye medlemmer siden nyttår, og det feiret vi med kake, sier Kathrine Kleveland, leder i Nei til EU.

1500 nye på en måned

Tidlig i mars nådde Nei til EU 500 nye medlemmer, noe som ble feiret med kake, og oppslag i Dagsavisen 7. mars.

– Det er ingen tvil om at kampen mot EUs energiunion er årsaken til at vi har fått så mange nye medlemmer. I januar og februar er det vanligvis ikke mange nye medlemmer som kommer av seg selv. Rundt 25 ville ha vært normalt. Responsen er også veldig tydelig blant dem som melder seg inn, at de gjør det på grunn av EUs energiunion, sa Kathrine Kleveland til Dagsavisen, og feiret over 500 nye medlemmer etter at debatten om tilknytning til EUs energibyrå Acer tok av etter nyttår.

– Folket sier nei til å avgi nasjonal suverenitet til EU ved at vi knytter oss til EUs energiunion. Det er uhørt at vi skal avgi suverenitet til noe vi ikke er medlem av, sa Kleveland til Dagsavisen.

I løpet av den neste måneden kom det nesten 1500 nye innmeldinger til inn til Nei til EU. Den store medlems-tilstrømmingen er et direkte resultat av at Nei til EUs kampanje mot Acer var effektiv og synlig, men svært mange responderte også på Nei til EUs bud-

skap om at vi behøver medlemmer for å kunne være en slagkraftig organisasjon.

Verveplan for resten av 2018

På rådsmøtet la organisasjonsrådgiver Karl-Sverre Holdal fram forslag til verveplan for resten av 2018.

– Hva er målsettingen? Å opprettholde medlemstallet? Det er avgjørende for å opprettholde den aktiviteten som Nei til EU har i dag. Eller skal målet være å øke medlemstallet til 22 000 medlemmer? Dette vil kanskje være avgjørende om vi skal klare å følge opp økende aktivitet knyttet til sakene som vil komme i tiden framover, sier Karl-Sverre Holdal.

– For å nå målsettingene våre må alle fylkeslag aktivt gjenverve og nyverve utover våren, sommeren og høsten.

Holde på dagens medlemmer

Medlemmene er en svært viktig ressurs for Nei til EU, og det må legges stor innsats på de for at de fornyer medlemskapet sitt i 2018.

– I tillegg til de som betalte i 2017, så er det det sendt ut kontingentgiro til medlemmer som ikke betalte kontingent i 2016 eller 2017, og til medlemmer som har meldt seg inn i løpet av de to årene og som ikke har betalt, sier Holdal.

– De siste års fornyingsprosent har ligget på rundt 80 prosent av alle kontingentkrav som er sendt ut. Det er avgjørende at vi har så stor fornyingsprosent som mulig for å opprettholde medlemstallet. Vi ser at i de fylker som faktisk gjennomfører fornyingsringing får resultater. Dette arbeidet må intensiveres.

– Det er viktig å oppmuntre og sti-

Utvikling i medlemstall

■ Mange år med stort neiflertall har ført til fallende medlemstall for Nei til EU. Kan trenden snus? Medlemsutviklingen fra 2012 og fram til i dag:

- 2012: 27 332
- 2013: 25 812
- 2014: 24 118
- 2015: 23 183
- 2016: 22 517
- 2017: 20 707

AV SINDRE HUMBERSET

sindre.humberset@neitileu.no

Faksimile fra Dagsavisen 7. mars 2018.

mulere fylkeslagene til å gjennomføre fornyingsringing, og at dette gjøres like etter purring på kontingenten. Flere fylker kan vise til godt resultat av dette arbeidet.

– Vi bør også vurdere å engasjere innleie av telefonververe sentralt for å gjennomføre dette i de fylkene som ikke gjør det selv, mot at de deltar i finansieringen av ringingen.

– Vi oppfordrer alle fylkeslag til å jobbe med fornying, ved å ringe eller sende SMS til de medlemmene som ikke har fornyet kontingenten. Dette

Feiret medlemstall:

På Nei til EUs råds møte i april ble den fantastiske tilstrømningen av nye medlemmer under Acer-kampanjen feiret med kakefest.

FOTO: SINDRE HUMBERSET

bør gjøres rett etter at purring er sendt ut, og vi anbefaler at dette gjøres allerede i mai måned. Arbeidet må følges aktivt opp utover sommer og høsten.

Verve nye medlemmer

Holdal mener at med normal fornyingsprosent og med de 2000 nye medlemmer vi har fått hittil så klarer vi å opprettholde medlemstallet på dagens nivå.

– Men skal vi øke medlemstallet til 22 000 medlemmer, må vi verve rundt 1500 nye medlemmer til resten av året. Med 2000 nye medlemmer hittil, så mener vi det bør være mulig, hvis vi smir mens jernet er varmt. Er dette en mulighet slik rådet vurderer det?

– Et slikt mål betyr at vi må intensivere vervearbeidet. Og når så mange medlemmer har meldt seg inn på egen hånd, så må fylkene øke sitt vervearbeid utover våren, sommeren og høsten.

Rådet sluttet seg til målsetningen om å øke medlemstallet til 22 000.

Karl-Sverre Holdal

Nei til EUs råd

■ Rådet er det høyeste organet i Nei til EU mellom landsmøtene. I rådet møter to fra hvert fylke og direktevalgte medlemmer. Rundt 60 deltakere fra hele landet deltok på møtet.

Konkrete tiltak

Verveplanen inneholder flere konkrete forslag til vervetiltak, som kan brukes for å nå vervemålet.

– Vi kan bruke digitale kampanjer på Facebook knyttet sammen med gode nei-saker. Her må flere fylker benytte seg av promotering av verveannonser på Facebook. Dette er forholdsvis rimeleg og gir gode resultater, sier Holdal.

– Vi kan øke aktiviteten på stand og aktivt verve gjennom slik aktivitet. Dør til dør-aksjon kan være en mulighet. I tillegg er det viktig å være til stede på arrangementer hos samarbeidspartnere med informasjon og verving.

– Vi ønsker å gjøre stas på det arbeidet dere gjør i fylkene. Vi ser for oss en kampanjeperiode fra mai til oktober, og at de fylkene som gjør det best får oppmerksomhet på landsmøtet i november.

– Vi ser for oss at følgende resultat blir premiært: Fylket som har størst fornyingsprosent, fylket som selv har vervet flest medlemmer og fylket som har fått flest nye medlemmer til sammen.

Les Standpunkt før alle andre!

■ No kan du spare miljøet medan du les Standpunkt. Nei til EU vil no tilby Standpunkt, Vett og andre publikasjoner som elektroniske abonnement.

■ I staden for å få Standpunkt og Vett pakka i plast i postkassa, kan du no få avisa tilsendt til e-postadressa di, slik at du kan lese den på lesebrettet eller datamaskina di.

Standpunkt som e-avis

■ Her kan du teste e-avisa: <https://neitileu.no/sok?s=standpunkt> http://issuu.com/nei_til_eu

■ Vil du registrere deg som e-avisabonnent? Send ei melding til: medlem@neitileu.no

Kalender

Les mer om aktivitetene her: neitileu.no/aktivitet

Mai

1.5. Hele landet
Nei til EU deltar i 1. mai-arrangement flere steder i landet. Vi oppfordrer våre medlemmer til å gå under «Ut av EØS»-paroler. Her finner du en landsoversikt over EU- og EØS-relaterte paroler vi kjenner til:

■ Oslo
«Ja til folkestyre og rettferdig handel – nei til EØS og TISA»,

■ Trondheim
«Ut av EØS – Nei til sosial dumping», «Stopp EUs veipakke»,

■ Tromsø
«Kamp mot sosial dumping – ut av EØS»

■ Fredrikstad
«Hvor er EØS-handlingsrommet?»
Fredrikstad Nei til EU går i toget med parolen: «Ut av EØS – nei til sosial dumping».

■ Sarpsborg
«Ja til ny handelsavtale».

■ Halden
«Nei til ACER»

■ Sunndal
«Norsk kraft til norske arbeidsplassar», «Nei til ACER»

1.5. Tromsø

Årets hovedparole er «Kamp mot sosial dumping – ut av EØS» og det holdes tale av Boye Ullmann, faglig leder i Nei til EU.

26.5. Elverum

EØS-avtalen. Hedmark Nei til EU inviterer til åpent møte lørdag 26. mai på Scandic Elgstua. Innledere er Are Tomasgard, LO-sekretær, Olaf Gjedrem, nestleder i Nei til EU. Diskusjon og spørsmål. Enkel servering. Alle ønskes velkommen!

Oktober

27.-28.10. Oslo
Nei til EUs kvinnekongress 2018 er nå planlagt til helgen 27.-28. oktober. Mer informasjon vil komme etter hvert.

November

9.-11.11. Sarpsborg
Nei til EUs landsmøte 2018 blir avholdt på Quality Hotel Sarpsborg.

Bli medlem i Nei til EU!

■ Send følgende SMS-melding NEITILEU <DITT NAVN OG EPOSTADRESSE> til 2090 (200,-)

UNGE LEIARAR I TRE FYLKE:

Fornyning i fylkeslaga i Nei til EU

Nord-Trøndelag, Sogn og Fjordane og Oslo har denne våren fått nye leiarar som er mykje yngre enn gjennomsnittsalderen i Nei til EU.

I januar vart Ole Fosse Fardal (OFF), 31 år, vald til ny leiar i Sogn og Fjordane Nei til EU, for andre gong etter å vore ute av fylket nokre år. Han fekk ikkje vere yngst av fylkesleiarane lenge. I mars hadde Oslo Nei til EU årsmøte, der dei valde inn til saman fem unge styremedlemer, mellom dei leiar Syver Zachariassen (SZ), 29 år, og nestleiar Tale Marte Dæhlen (TMD), 34 år. I april vart Mali Kristine Nesseemo (MKN), 23 år, vald til leiar i Nord-Trøndelag Nei til EU.

– Kva var det som gjorde at du ville ta på deg vervet i fylkeslaget? Gjorde fylkeslaget noko spesielt for å få deg til å takke ja til vervet?

MKN: – De siste to åra har jeg sittet i fylkesstyret som styremedlem. Det har vært to givende år med mye spennende som har skjedd, og jeg har fått flere fantastiske muligheter til å utvikle meg selv samt være med på politikkutvikling i form av landsmøter. Nå føler jeg meg klar for å ta det et skritt videre og prøve meg på ansvaret selv!

– Fylkeslaget har støttet meg og lært meg mye av det de kan om politikk og organisasjonsutvikling. Det setter jeg stor pris på! Det har også gitt meg tryggheten jeg trengte for å kunne ta på meg vervet.

SZ: – Hovedgrunnen er at jeg synes saken er ekstremt viktig. Folkestyret utvanns sakte men sikkert gjennom EØS-avtalen, og det greier jeg ikke å forholde meg passiv til.

TMD: – Da jeg ble spurt, var resten av styret på plass, og dette var folk jeg gjerne vil jobbe med. Styret vårt er satt sammen av en del unge folk som har kommet inn via Ungdom mot EU og en del som har vært med i Nei til EU lenge. Blandingen av lang erfaring i organisasjonen og nye tenkemåter er en veldig bra kombinasjon.

OFF: – Eg tykkjer det er eit givande ar-

beid, sidan Nei til EU i bunn og grunn handlar om å stå opp for demokratiet vårt. Eg har vore leiar for Sogn og Fjordane Nei til EU før og veit at det er eit flott fylkeslag å arbeide for, og styret består av oppegåande menneske som gjer jobben morosam og diskusjonane interessante.

– Kva er planane for fylkeslaget framover? Korleis vil ein merke at fylkesstyret har vorte fornya?

MKN: – Planen nå er å få litt mer aktivitet i fylkeslaget og å gjøre lokallagene sterkere og mer uavhengige. Mitt hovedfokus vil ligge mye i det organisatoriske i organisasjonen i form av tett jobbing med lokallagene.

– Jeg kommer til å ta bruk mer sosiale medier og kanskje utfordre de andre i styret til å se litt annerledes på ting. Jeg håper jeg kanskje kan inspirere folk til å ta på seg større verv uten å være usikker på seg selv uansett kjønn, legning eller opprinnelse.

SZ: – Vi skal dele ut materiell på Youngstorget 1. mai og så skal vi ha et åpent møte hvor vi inviterer bredt. Jeg har et mål om at fylkeslaget skal bli enda mer synlig. Det er mange saker å ta tak i framover.

TMD: – Vi ønsker å ha et tettere samarbeid med Ungdom mot EU og Studenter mot EU i Oslo og lage arrangementer og åpne møter som kan tiltrekke seg flere enn de som allerede er med og er aktive i lokallaga.

– Jeg tror vi kan få flere til å delta på arrangementene våre om vi klarer å gjøre dem til kule og freshe lavterskeltilbud, som pub-debatter, korte innledninger med spennende innledere som folk kan få tid til selv om de har en travel hverdag. Å sette av en hel dag til seminar på et klamt møterom er mye vanskeligere enn å sette av en time en ettermiddag til en øl og noe faglig input.

1.

1. Optimistisk stemning. Syver Zachariassen (t.v.), Tale Marte Dæhlen og Ole Fosse Fardal i samtale på Nei til EU-rådsmøtet i april. FOTO: SINDRE HUMBERSET

2. Nyvaldt leiar Mali Kristine Nesseemo, innleiar Morten Harper (t.v) og avtroppande fylkesleiar Ståle Johansen på fylkesårsmøtet i Nord-Trøndelag i april.

– Vi kommer også til å bruke sosiale medier mer aktivt i arbeidet vårt. Vi må for eksempel få flere følgere på Facebooksiden vår, slik at vi enkelt kan nå ut til folk med saker som vi deler, eller invitasjoner til kommende arrangementer.

OFF: – Planane våre er i stor grad mykje det same som organisasjonen forøvrig, vi vil jobbe ein del no framover med rekruttering, halde på eksisterande medlemer, men ikkje minst å få med oss fleire på laget.

– Eg trur medlemene vil merke det i at fylkeslaget blir meir synleg. Vi vil no framover arbeide for å bli meir aktive på sosiale medium, og få bodskapen vår breitt ut.

– Kva trur de er grunnen til at Nei til EU slit med rekruttering av underrepresenterte grupper?

MKN: – Jeg tror kanskje vi har vært litt for lite synlig der folk er. Fylkeslaga og lokallaga bør ta i et tak her og jobbe mer med rekruttering av generelt nye medlemmer og skolere dem. Jeg tror mye av problemet kan ligge i at de nye

VARME ORD & STIKK I SIDA

Standpunkt vil i dette nummeret dele ut Varme ord og Stikk i sida til:

Varme ord

Det er en glede å gi varme ord til Ap-ordfører Ståle Refstie, fra Sunndal kommune som sto i spiss for at til sammen 122 Ap-ordførere skrev under ordføreropropet mot Acer.

Stikk i siden

Saksordfører i Acer-saken, Espen Barth Eide, fortjener et stikk i siden for ikke å lytte til grasrota i Ap, med LO, AUF, og et vell av lokale vedtak.

TIPS OSS!

Standpunkt-redaksjonen blir alltid glad for tips fra leserne. E-post: standpunkt@neitileu.no | SMS: Send NTEU tips [ditt tips] til 2030

Standpunkt

Ansvarlig redaktør:
Kathrine Kleveland

Redaktør:
Sindre Humberset

Layout:
Sindre Humberset

Redaksjon:
Hildegunn Gjengedal, Toril Mongstad, Christian Torseth, Ole Kvadsheim og Dag Seierstad.

Korrektur:
Kjell Arnestad

Opplag: 23 000

Redaksjonen avsluttet:
25.4.2018.

Trykkansvarlig:
Porteføljeforvaltning Norge AS

Annonser og istikk:
Ta kontakt for pris og informasjon. Budskapet i annonser og innstikk står for annonsørens regning og trenger ikke være sammenfallende med Nei til EUs syn.

Bli medlem
Medlemskap i Nei til EU koster 200 kr første året og kan innbetales til konto 8101 05 60195

Post- og adresse:
Schweiggaards gate
34 B, 0191 Oslo
Kontakt oss:
standpunkt@neitileu.no
Telefon:
22 17 90 20

medlemmene ikke føler det er noe vits å være aktiv i Nei til EU da det ikke er noe spesielt lavterskelnivå og du må lese deg opp på veldig mye tungt stoff selv. Det må vi gjøre noe med!

– Jeg tror vi må rett og slett bare fortsette å være synlige slik som under Acer-kampanjen.

SZ: – Sjøl er jeg oppdratt av en ikke-vestlig alenemor. Jeg tror at grunnen er at EU-spørsmålet ikke er på dagsorden, og det gjør at rekrutteringsgrunnlaget blir smalere. Oslo Ungdom mot EU har mange aktive med

AV SINDRE HUMBERSET

sindre.humberset@neitileu.no

mange forskjellige bakgrunner, så det blir vår oppgave å få de med videre når de bikker 30 år. Jeg tror nøkkelen blir å involvere dem enda mer i Oslo Nei til EUs arbeid.

TMD: – Når man rekrutterer nye folk til organisasjoner er det alltid enklest å finne folk fra sitt eget miljø, så man blir lett en homogen gruppe. Arbeidet med å rekruttere nye grupper går derfor langsomt i starten, men jo flere man får med, jo lettere blir det. I tillegg må vi ha sterkere fokus på saker som engasjerer bredere. Det viktigste for Nei til EU framover er å styrke vårt image som en solidaritetsbevegelse som kjemper for de svakeste i samfunnet.

OFF: – Eg tror det er lettare å spørre folk ein kjenner frå før, og dei fleste av oss vil ikkje trengje oss på. Den fella vi ikkje må gå i er å anta kva standpunkt folk har på bakgrunn av utsjånad eller bakgrunn.

– Eg trur vi må fullt ut omfamne nye medium. Sosiale medium er viktig, sjølv sagt, og her bør vi halde fram med ein tydeleg og offensiv strategi. Samstundes må vi tørre å tenkje nytt.

Topp 5

Fem problematiske EU- og EØS-saker.

1 Acer og mulig søksmål

Stortinget vedtok EUs tredje energipakke med alminnelig flertall etter Grunnlovens paragraf 26. Nei til EU mener paragraf 115, som krever vedtak med tre firedels flertall, skulle vært brukt. Nei til EU samler inn penger til et mulig søksmål om suverenitetsavståelsen. Island kan også stoppe Acer. [Uendret]

2 Jernbaneløst IV

Ventes i Stortinget våren 2018. EUs jernbaneløst IV pålegger anbuds-konkurranse om togtrafikken. Regjeringen har allerede startet tilpasningen med sin jernbaneløst-reform. Godtar vi jernbaneløst-pakken i EØS, kan vi ikke omgjøre konkurranseutsettingen. [Uendret]

3 EUs arbeids-livsbyrå

Enda et EU-byrå. For Norge kan et EU-byrå for arbeidslivet bety et tilbakeskritt i kampen mot sosial dumping. [Ny på lista]

4 Brexit og EØS

Britene er halvveis i forhandlingene med EU. Skremslene om blant annet økonomisk tilbakegang og arbeidsløshet stemmer ikke. Vi følger med. [Ned fra tredje plass]

5 EUs person-vernforordning

Nok en EØS-sak i Stortinget. Skal sikre bedre kontroll med persondata, men er kritisert for å være byråkratisk. Et overnasjonalt EU-byrå skal føre tilsyn. [Ny på listen]

Neste Standpunkt

Frist for innlegg og andre innsendte bidrag til nummer 3-2018 er

16. august 2018.

ALLE FÅR BESØK I ORGANISASJONSPROSJEKTET:

Gleder seg til Nei til EU-turné

Nei til EU har fått 250 000 kr i støtte fra Norsk Landbruks-samvirke for å gjennomføre et **organisasjonsbyggingsprosjekt i 2018**. Alle 19 fylker skal få besøk, og målet er et skikkelig organisatorisk løft for hele Nei til EU.

Arbeidet er i gang og vil fortsette ut året. – I utgangspunktet skulle vi starte med prosjektet rett etter nyttår, forteller hovedansvarlig for prosjektet. Men så kom kampanjen mot EUs energiunion, og da ble det meste satt på vent, sier organisasjonsrådgiver Trude Koksvik Nilsen. Men nå er prosjektet i rute.

– Vi fikk over 2000 nye medlemmer i løpet av kampanjen, forteller Koksvik Nilsen og fortsetter:

– Det er helt fabelaktig og gir oss et godt utgangspunkt for organisasjonsbygging.

Kan gi økt aktivitet

Med så mange nye medlemmer er det gode muligheter for økt aktivitet rundt i Nei til EU-land, og målet er å få en god del av de nye medlemmene til å bli aktive i organisasjonen. Noen lokallag har allerede gjennomført egne møter for nyinnmeldte medlemmer.

– Det er viktig å få tatt imot de nye medlemmene på en god måte, finne ut hva de er interessert i og hva de kan bidra med, understreker hun.

Fra sentralt hold jobbes det med å utarbeide et kursopplegg som tar for seg de ulike delene av organisasjonsarbeidet. Her skal alt fra historikken til bygging av nye lokallag med. Opplegget er modulbasert, sånn at det kan tilpasses de ulike lokal- og fylkeslagas behov.

Noen steder er de allerede veldig gode på verving, men trenger hjelp med økonomiarbeidet. Andre steder kan det være motsatt. Både ansatte og sentrale tillitsvalgte skal reise ut i organisasjonen for å holde kurs, og tanken er at lokal- og fylkesorganisasjonen deretter skal ta stafett-pinnen videre.

Trude Koksvik Nilsen.

Ressurser for aktivister og tillitsvalgte

Her kan du finne organisasjonshåndboka (dagens utgave), velkomstmappen «Velkommen som tillitsvalgt i Nei til EU», Nei til EUs retningslinjer for trygg organisasjon og beredskapsplan for Nei til EU <https://neitileu.no/om-oss/ressurser-for-aktivister>

– Organisasjonsarbeid blir aldri ferdig. På samme måte som politikken, er det noe vi må jobbe med jevnt og trutt, sier Koksvik Nilsen.

Håpet er imidlertid at den ekstra innsatsen i 2018 skal gi organisasjonen et samla løft som vil vare framover.

Ny organisasjonshåndbok

Som en del av prosjektet skal Nei til EUs organisasjonshåndbok oppdateres og fornyes. Sentralstyremedlem Åsa Kjerstine Kjølberg Moen er i gang med dette arbeidet, i samarbeid med staben. Planen er at den i hovedsak skal være en digital ressurs, til nytte for medlemmer og tillitsvalgte.

– Totalt sett sitter de tillitsvalgte landet rundt på en enorm mengde kunnskap, kompetanse og erfaring. Å få samla og delt denne til beste for hele Nei til EU vil være både nyttig og viktig, sier Koksvik Nilsen, som gleder seg til å reise rundt for å besøke organisasjonen.

– Å reise rundt for å prate med engasjerte Nei til EU-folk er den aller beste delen med jobben min, så dette blir fint!

Ole Å. Langeland, leder i Vest-Agder Nei til EU, har modifisert Acer-pc-en sin. FOTO: SINDRE HUMBERSET